

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ 4 นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งเป็น 4 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการสังเคราะห์กรอบแนวคิดความเป็นสากลของการศึกษาวิชา
บรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาศาภาพการดำเนินงานการพัฒนาความเป็นสากลของ
สถาบันการศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ในประเทศไทย

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาแนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาความเป็นสากลของสถาบันการศึกษา
วิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ในต่างประเทศ

ตอนที่ 4 ผลการพัฒนายุทธศาสตร์การพัฒนาความเป็นสากลของสถาบันการศึกษาวิชา
บรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ในประเทศไทย

ตอนที่ 1 ผลการสังเคราะห์กรอบแนวคิดความเป็นสากลของการศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์ และสารสนเทศศาสตร์

กรอบแนวคิดความเป็นสากลของการศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์จาก
การวิเคราะห์เนื้อหาเอกสาร พบว่า ความเป็นสากล หรือ ความเป็นนานาชาติ (internationalization) มี
ผู้ให้คำจำกัดความและมีความเข้าใจแตกต่างกันไปตามศาสตร์ บริบทและมุมมอง ทั้งในภาพกว้างและ
เฉพาะเจาะจง และยังไม่มียุติร่วมกันเกี่ยวกับคำนี้ (Knight, 2003; Teichler, 2002) คำว่า ความเป็น
สากล ยังคงเป็นคำที่กำกวม และไม่ชัดเจน (Knight, 1997; Knight, 2004; Yang, 2002; Stier,
2003) และบ่อยครั้ง คำว่า โลกาภิวัตน์ (globalization) มักใช้แทนคำว่าความเป็นสากล (OCED,
2004) แต่โดยทั่วไป คำว่าโลกาภิวัตน์มุ่งเน้นการแข่งขัน ขณะที่คำว่าความเป็นสากลเน้นความร่วมมือ
และไนท์ (Knight, 2005) สรุปว่าความเป็นสากลของสถาบันอุดมศึกษาเป็นทั้งการตอบสนองและ
ตัวแทนของโลกาภิวัตน์ อูสปา (Iuspa 2010: 19) ระบุว่าจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องพบว่า
เป็นการยากและซับซ้อนที่จะกำหนดความหมายเดียว ขึ้นอยู่กับการตีความและมุมมองที่แตกต่างกัน
เช่นเดียวกับแนวคิดของแทมมาโร (Tammaro, 2014) ที่กล่าวว่า แม้ว่าเรื่องความเป็นสากลจะได้รับความ
สำคัญและความสนใจมากขึ้น แต่แนวคิดของความเป็นสากลมีการแปลความหมายแตกต่างกัน
อย่างไรก็ตามผู้วิจัยได้สังเคราะห์กรอบแนวคิดความเป็นสากล จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสรุป
แนวคิดความเป็นสากลในสี่มิติ คือ มิติของกิจกรรม กระบวนการ วัฒนธรรม และ ผลลัพธ์ ดังนี้

มิติของ *กิจกรรม* (activities) เป็นแนวคิดที่นิยมใช้ในอดีต ความเป็นสากลตามแนวคิด
ของฮารารี (Harari, 1977) อรุณและแวน เดอ วอเตอร์ (Arum & Van de Water, 1992)

อธิบายความเป็นสากลว่า “กิจกรรม โครงการและบริการที่เกี่ยวข้องกับการศึกษานานาชาติ การแลกเปลี่ยนและความร่วมมือทางการศึกษานานาชาติ คำจำกัดความของความเป็นนานาชาติ ดังกล่าว อูสปา (Iuspa, 2010) สรุปว่าเนื้องค์ประกอบสามประการคือ 1) เนื้อหาของหลักสูตรมี ความเป็นสากล 2) การย้ายถิ่นของนักวิชาการและนักศึกษานานาชาติอันเนื่องมาจากการศึกษาและ วิจัย และ 3) ความช่วยเหลือและความร่วมมือกับนานาชาติ

มิติของ *กระบวนการ* (process) ความสนใจในมิติกระบวนการของสถาบันอุดมศึกษา เพิ่มมากขึ้นมากกว่าชุดกิจกรรมหรือกิจกรรมย่อยๆ (Iuspa, 2010: 20) สมาคมการศึกษานานาชาติ ของยุโรป (European Association for International Education, cited from de Wit, 2002: 133) อธิบายว่า ความเป็นสากลคือกระบวนการทั้งหมดซึ่งสถาบันอุดมศึกษาขยายขอบเขตการทำงานโดยเพิ่มมิติความเป็นสากลมากขึ้น นักวิชาการหลายท่านให้ความหมายของความเป็นสากลใน มิติของกระบวนการ ในแง่มุมต่างๆ เช่น ความเป็นสากล คือกระบวนการการเปลี่ยนแปลงขององค์กร นวัตกรรมหลักสูตร การพัฒนาบุคลากรและการย้ายถิ่นนักศึกษา เพื่อวัตถุประสงค์สร้างความเป็นเลิศ ในการสอน การวิจัย และกิจกรรมอื่นๆ ซึ่งสถาบันอุดมศึกษาดำเนินการเป็นส่วนหนึ่งของพันธกิจของ สถาบัน (Rudzki, 1998: 16) กระบวนการการเปลี่ยนแปลงจากสถาบันอุดมศึกษาระดับชาติ เป็น ระดับสากล และรวมมิติของความเป็นสากลในทุกแง่มุมของการจัดการแบบองค์รวม เพื่อเพิ่มคุณภาพ ของการเรียนการสอนและการวิจัยและนำไปสู่สมรรถนะที่พึงประสงค์ (Soderqvist, 2002: 29) กระบวนการบูรณาการมิติความเป็นสากลและมิติของความต่างทางวัฒนธรรมในกระบวนการเรียน การสอน การวิจัยและบริการตามบทบาทหน้าที่ของสถาบัน (Knight, 2004; Knight & de Wit, 1997) กระบวนการบูรณาการมิติหรือมุมมองความเป็นสากลในทุกแง่มุมของการศึกษา (de Wit , 2002: 118) กระบวนการเชิงบูรณาการของความพยายามสู่ความเป็นสากล ทั้งสถาบัน ในระดับ นโยบาย การนำไปสู่การปฏิบัติ และการสนับสนุน มากกว่ากิจกรรมย่อยๆ (Green & Olson, 2003) ขณะเดียวกัน ฮาวาวินิ (Hawawini, 2011: 5) ให้ความเห็นว่าไนท์ (Knight 2004) และไนท์และเดอ วิท (Knight & de Wit, 1997) อธิบายกระบวนการในมุมมองแคบเกินไป เพราะเน้นความสามารถ ของสถาบัน แต่ไม่ได้เน้นเป้าหมายปลายทางอันนำไปสู่การบูรณาการสถาบันกับความรู้ที่เป็นสากล และเครือข่ายการเรียนรู้ของโลก ดังนั้นจึงกำหนดความหมายใหม่ว่า ความเป็นสากลของ สถาบันอุดมศึกษาคือกระบวนการบูรณาการสถาบันและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่สำคัญ ได้แก่ นักศึกษา อาจารย์ และบุคลากร ในโลกยุคโลกาภิวัตน์ เป็นการมองออกไปข้างนอก (outward looking) และ เน้นศักยภาพและความสามารถของสถาบัน ที่จะเป็นส่วนสำคัญของความรู้และการเรียนรู้ของโลก โดยไม่ใช่เป็นฝ่ายรับอย่างเดียวแต่จะเป็นผู้ให้ด้วย การดำเนินการดังกล่าวจำเป็นต้องมีการ เปลี่ยนแปลงโครงสร้าง รูปแบบการดำเนินงานและความเชื่อ ขณะเดียวกันความเป็นสากลมักจะถูก มองว่าเป็นกระบวนการที่เป็นทางการและมีโครงสร้างมาก และมักจะกำหนดเกณฑ์การย้ายถิ่นเป็น เกณฑ์สำคัญของความเป็นสากล ส่วนรูปแบบที่ไม่เป็นทางการมักไม่ค่อยได้รับการกล่าวถึง (Bhattacharyya, 2014)

ไนท์ (Knight, 1994) ยังได้นำเสนอความเป็นสากลในแง่วงจร (internationalization as a continuous cycle) ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ความตระหนัก ในเรื่องความจำเป็น ผลดีของความเป็นสากลในกลุ่มผู้เกี่ยวข้อง ทั้งฝ่ายบริหาร อาจารย์ นักศึกษา บุคลากรและสังคม) 2) ความรับผิดชอบหรือพันธสัญญา ของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทุกระดับ 3) การวางแผน ระบุความจำเป็น ความต้องการ ทรัพยากร วัตถุประสงค์ ความคาดหวัง การจัดลำดับและกลยุทธ์ 4) ดำเนินการ กิจกรรมและบริการทางวิชาการ ปัจจัยขององค์กร ใช้หลักการนำ 5) ทบทวน ประเมินและส่งเสริมคุณภาพและผลกระทบของการริเริ่มและการพัฒนากลยุทธ์ 6) การสนับสนุน พัฒนาแรงจูงใจ ความตระหนักและการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ดังภาพที่ 4.1

ภาพที่ 4.1 ความเป็นสากลในแง่กระบวนการ

(Knight, 1994)

มิติของวัฒนธรรม (cultural or etho approach) เป็นการสร้างวัฒนธรรมความเป็นสากลในสถาบันอุดมศึกษา ที่ให้คุณค่าและสนับสนุนมุมมองและมิติของความเป็นสากลหรือวัฒนธรรมข้ามชาติ ซึ่งมิตินี้เชื่อมโยงกับมิติด้านกระบวนการ (Knight & de Wit, 1995: 17)

มิติของสมรรถนะ (competency approach) มุ่งพัฒนาความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ใหม่ๆ ให้นักศึกษา อาจารย์และบุคลากร โดยเน้นมิติมนุษย์ ไม่เน้นกิจกรรมหรือประเด็นขององค์กร (Knight, 1994) สอดคล้องกับมิติ มุ่งเน้นผลลัพธ์ (outcomes-oriented approach) เน้นว่าความเป็นสากลมุ่งให้การศึกษาระดับอุดมศึกษาตอบสนองข้อกำหนดและสิ่งท้าทายอันเกิดจากสถานะโลกาภิวัตน์ในสังคม เศรษฐกิจและการเมืองโดยการทำงานอย่างเป็นระบบ เป็นการตอบสนองต่อปฏิสัมพันธ์ของโลกในกระบวนการทางวัฒนธรรม การเมืองและเศรษฐกิจ ที่ทำให้หลุดพ้นพรมแดนความเป็นชาติ (Knight & de Wit, 1995 : 17)

1.1 กรอบแนวคิดความเป็นสากลของการศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ จากผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องของแทมมาโร (Tammaro, 2011) พบว่าเน้นมิติความเป็นนานาชาติและการได้รับประสบการณ์ข้ามวัฒนธรรม ในด้านการสอน ด้านการวิจัย โดยสถาบันให้

ความสำคัญการเปิดสอนหลักสูตรนานาชาติ โดยมีการสอนเป็นภาษาอื่นนอกจากภาษาของตนเองและมีรายวิชาที่ศึกษาข้ามชาติ (trans-national courses) การย้ายถิ่น เช่น ผู้สอนและผู้เรียน (people mobility) การย้ายโปรแกรมการเรียนการสอนไปเปิดสอนที่อื่น (programme mobility) และการย้ายสถาบันไปลงทุนเปิดสอนในประเทศอื่น (institutional mobility) (Abdullahi, Kaijberg & Virkus, 2007)

ทามมาโร (Tammaro, 2011: 17) ศึกษาแนวคิดจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและสรุปว่า ความเป็นสากลของการศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ เป็นที่เข้าใจกันในสามมิติ มิติดินานาชาติ (international dimension) หลักสูตรนานาชาติ (international curriculum) และ รายวิชาข้ามชาติ (transnational courses)

มิติดินานาชาติ เป็นพันธกิจสำคัญของสถาบันอุดมศึกษาทุกแห่ง โดยเน้นการได้รับประสบการณ์ข้ามวัฒนธรรม (Abdullahi, Kaijberg & Virkus, 2007) การส่งเสริมความเป็นสากลในการสอน การวิจัยอันจะเป็นการส่งเสริมระดับคุณภาพของระบบอุดมศึกษาด้วย (Boaz, 1986)

หลักสูตรนานาชาติ ความเป็นสากลของหลักสูตรมุ่งเน้นการเพิ่มองค์ประกอบของความเป็นสากลในเนื้อหาและรูปแบบการจัดการศึกษา ลักษณะพิเศษของความเป็นสากลของหลักสูตร คือ การเปิดสอนหลักสูตรที่ใช้ภาษาอื่นที่แตกต่างจากภาษาของประเทศที่เปิดสอน เช่น สอนเป็นภาษาอังกฤษ หรือความร่วมมือกันระหว่างสถาบันอย่างน้อยสองประเทศเปิดสอนในรูปแบบปริญญาร่วม (joint degree) หรือสองปริญญา (double degree) โดยใช้หลักสูตรและระยะเวลาเช่นเดียวกับการศึกษาในต่างประเทศ

รายวิชาข้ามชาติ การเรียนรายวิชาในลักษณะข้ามชาติ อาจดำเนินในสามรูปแบบ ได้แก่ 1) การย้ายคน (people mobility) บุคคลเดินทางไปต่างประเทศเพื่อวัตถุประสงค์ทางการศึกษา เช่น ไปศึกษา ไปสอน 2) การย้ายหลักสูตร (programme mobility) เป็นการนำหลักสูตรไปเปิดสอนและจัดการศึกษาข้ามพรมแดน โดยคนไม่ต้องเดินทางหรือย้ายถิ่นฐาน และ 3) การย้ายสถาบัน (institutional mobility) สถาบันหรือหน่วยงานที่จัดการศึกษาลงทุนในต่างประเทศเพื่อวัตถุประสงค์ทางการศึกษา (OCED, 2004)

1.3 ความสำคัญและความจำเป็นของความเป็นสากลของการศึกษาและสถาบันอุดมศึกษา

ความเป็นสากลเป็นมิติสำคัญของการศึกษาระดับอุดมศึกษาในนานาประเทศและได้รับความสนใจเพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็วในช่วงสองทศวรรษที่ผ่านมา ในรูปแบบความร่วมมือทางวิชาการด้านบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ และเป็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญในการพัฒนาการศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ระดับอุดมศึกษา ดังจะพบได้ในประเทศต่างๆ ในทวีปยุโรป สหรัฐอเมริกา และแคนาดา (Abdullahi & Kaijberg, 2004; Kaijberg, 2002; Kaijberg, 2003; Tammaro, 2001; Tammaro, 2005; Virkus, 2007; Virkus & Tammaro, 2005; Vodosek, 2002)

การที่ความเป็นสากลของการศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์มีความสำคัญและเป็นความจำเป็นเพิ่มขึ้น สรุปลงได้ว่าเกิดจากสภาวะการเปลี่ยนแปลงในสังคมทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจ วัฒนธรรม และในทุกมิติ ในวงการศึกษาระดับอุดมศึกษาและในวงวิชาการ วิชาชีพ สารสนเทศศาสตร์ หรือการปรับกระบวนการทัศน์ในวิชาชีพ (paradigm shift)

1.3.1 การเปลี่ยนแปลงในสังคม สังคมมนุษย์มีพัฒนาการอย่างต่อเนื่อง จากสังคมเกษตรกรรมสู่สังคมอุตสาหกรรม สังคมสารสนเทศ และสังคมความรู้ พัฒนาการดังกล่าวเกิดจากความก้าวหน้าของวิทยาการ และที่สำคัญคือ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่ก่อให้เกิดกระแสโลกาภิวัตน์แผ่ถึงกันทั่วโลก ก่อให้เกิดผลกระทบอย่างกว้างขวางและรวดเร็วต่อบุคคล องค์กร วิชาการ วิชาชีพและสังคม อย่างไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ นอกจากนี้การรวมกลุ่มของประเทศต่างๆ เช่น กลุ่มสหภาพยุโรป (European Union) และกลุ่มประชาคมอาเซียน รวมทั้งการย้ายถิ่น การย้ายถิ่นของบุคคลในทุกมุมโลก ในสังคมความรู้ ความรู้เป็นฐานในการพัฒนาประเทศในทุก ๆ ด้าน เป็นปัจจัยสำคัญยิ่งกว่าทุน และแรงงาน นำไปสู่การสร้างนวัตกรรมที่ก่อให้เกิดการพัฒนา มนุษย์จำเป็นต้องพัฒนาตนให้เข้าถึงองค์ความรู้ใหม่ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

1.3.2 การเปลี่ยนแปลงการศึกษาระดับอุดมศึกษา การศึกษาระดับอุดมศึกษาเป็นการศึกษาขั้นสูงมุ่งเน้นการผลิตบัณฑิตผู้มีความรู้และความชำนาญการ มีทักษะการเรียนรู้และการแสวงหาความรู้ตลอดชีวิต โดยเฉพาะการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาที่มุ่งเน้นการศึกษา ค้นคว้าวิจัย และสร้างนักวิชาการ และนักวิชาชีพชั้นสูง เพื่อเป็นผู้นำในวิชาชีพและในสังคม นอกจากนี้ทิศทางการศึกษาระดับอุดมศึกษาทั้งในต่างประเทศและในประเทศได้ให้ความสำคัญของการพัฒนาสู่สากล และการประกันคุณภาพการจัดการศึกษา (quality assurance) ในมิติของประเทศไทย เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2548 ประกาศใช้โดยกระทรวงศึกษาธิการ (2548) กำหนดปรัชญาและวัตถุประสงค์ไว้ว่า “ มุ่งให้มีความสัมพันธ์สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาของชาติ ปรัชญาของการอุดมศึกษา ปรัชญาของสถาบันอุดมศึกษา และมาตรฐานวิชาการและวิชาชีพที่เป็นสากล เน้นการพัฒนานักวิชาการและนักวิชาชีพที่มีความรู้ความสามารถระดับสูงในสาขาวิชาต่าง ๆ โดยกระบวนการวิจัยเพื่อให้สามารถบุกเบิกแสวงหาความรู้ใหม่ได้อย่างมีอิสระรวมทั้งมีความสามารถในการสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ เชื่อมโยงและบูรณาการศาสตร์ที่ตนเชี่ยวชาญกับศาสตร์อื่นได้อย่างต่อเนื่อง มีคุณธรรมและจรรยาบรรณทางวิชาการและวิชาชีพ”

ปัจจัยเอื้อที่สำคัญคือมาตรฐานและเกณฑ์ต่างๆที่กระทรวงศึกษาธิการโดยสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาประกาศใช้ เช่น เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา และยังมีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาทั้งภายในและภายนอกที่เกี่ยวข้อง เพื่อพัฒนาคุณภาพและยกระดับมาตรฐานการจัดการศึกษาสู่สากล และผลิตบัณฑิตที่เป็นพลโลก และมีศักยภาพในระดับสากล ทำให้ความเป็นสากลได้รับความสำคัญและเป็นโอกาสในการพัฒนาสู่ความเป็นสากลในระดับบัณฑิตศึกษา นอกจากนี้ยังมีกรอบมาตรฐานอื่นๆ เช่น คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษภายใน

สถานศึกษา พ.ศ.2553 (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา 2554) และการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสามระดับอุดมศึกษา ฉบับสถานศึกษา พ.ศ. 2554 (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2554) เพื่อให้สถานศึกษามีการพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง เข้าสู่ระดับมาตรฐานสากล มีตัวบ่งชี้ที่สนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาความเป็นสากลของการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา เช่น การเผยแพร่ผลงานวิจัยหรืองานสร้างสรรค์ในการประชุมทางวิชาการระดับนานาชาติ หรืองานวิจัยที่ได้รับการตีพิมพ์ในวารสารระดับนานาชาติ

1.3.3 การเปลี่ยนแปลงกระบวนการทัศน์ในวิชาชีพ วิชาชีพสารสนเทศศาสตร์เป็นวิชาชีพที่ได้รับผลกระทบอย่างกว้างขวางจากการเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์โดยเฉพาะการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาประยุกต์ใช้ในห้องสมุดและงานสารสนเทศ เกิดการเปลี่ยนแปลงในวิชาชีพในทุก ๆ ด้าน การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารแทนการทำงานด้วยมือทำให้เกิดห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ ห้องสมุดดิจิทัล ห้องสมุดเสมือน หรือห้องสมุดไร้กำแพง เป็นห้องสมุดที่ผู้ใช้บริการสามารถเข้าถึงได้ทุกวัน ทุกเวลา ทุกสถานที่ ตำแหน่งงานในวิชาชีพสารสนเทศขยายกว้างขวางขึ้น หลากหลาย และเฉพาะเจาะจงเช่น นักเอกสารสนเทศ นักสารสนเทศ บรรณารักษ์ ผู้เชี่ยวชาญสารสนเทศ ที่ปรึกษาสารสนเทศ เป็นต้น ในต่างประเทศมีตำแหน่งที่ระบุคำว่า “อิเล็กทรอนิกส์” หรือ “ดิจิทัล” อยู่ในชื่อตำแหน่งและคำพรรณนางานเช่น บรรณารักษ์ดิจิทัล (digital librarian) เป็นต้น

การปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์ใหม่ในวิชาชีพที่เกิดจากเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารทำให้มีการเปลี่ยนแปลงปรัชญาพื้นฐานของห้องสมุดและการจัดการสารสนเทศ เกิดการถดถอยทางวิชาชีพหรือการลดทักษะทางวิชาชีพแบบเดิม โดยเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาแทนที่ทักษะการทำงานด้วยมือแบบเดิม และมีการประยุกต์ศาสตร์อื่นในลักษณะสหวิทยาการมาใช้ในการบริหารจัดการ และดำเนินงานทางวิชาชีพ ส่งผลถึงการปรับเปลี่ยนบทบาทใหม่และชื่อตำแหน่งงานของนักวิชาชีพในชื่อเรียกต่างๆ กัน นักวิชาชีพจำเป็นต้องปรับตัว ทั้งสมรรถนะทางวิชาการ วิชาชีพและสมรรถนะส่วนตัว ให้ทันความก้าวหน้าของวิทยาการ ความคาดหวังของผู้รับบริการ และความคาดหวังของสังคมไร้พรมแดน

1.4 รูปแบบกิจกรรม

การพัฒนาสู่สากลสามารถดำเนินกิจกรรมได้หลากหลายรูปแบบ ผลการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยสรุปได้ดังนี้

1.4.1 ด้านการบริหารจัดการ ได้แก่ วิสัยทัศน์ นโยบาย ยุทธศาสตร์/แผนกลยุทธ์ บุคลากร ทรัพยากรการเรียนรู้และเทคโนโลยี (จรัส สุวรรณเวลา, 2545; Ayoubi & Al-Habiabeh, 2006; Bhattacharyya, 2014; Engber & Green, 2002; Kajberg, 2003; Tammamo, 2006)

- *วิสัยทัศน์* มีวิสัยทัศน์ระบุและเกี่ยวข้องกับความเป็นสากลระดับสถาบัน
- *นโยบาย* มีการกำหนดนโยบายที่เน้นความเป็นสากล เช่น การจัดการศึกษานานาชาติ การแลกเปลี่ยนอาจารย์และนักศึกษา มีความร่วมมือกับต่างประเทศ (MOU)
- *แผน* มีแผนกลยุทธ์ระดับสถาบัน/คณะ/โปรแกรมวิชา/หลักสูตรที่ระบุและเกี่ยวข้องกับความเป็นสากล มีแผนกลยุทธ์ความร่วมมือของสถาบันอย่างชัดเจน (Knight, 2007) เป็นหนึ่งในห้าอันดับแรกของแผนกลยุทธ์ของสถาบัน และ มีการวางแผนให้เหมาะสมกับสภาพภูมิศาสตร์ (พื้นที่) เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม
- *โครงสร้าง* มีโครงสร้างพื้นฐานของสถาบันที่สนับสนุนการพัฒนาสู่สากล เช่น หน่วยงานวิเทศสัมพันธ์ บุคลากรผู้รับผิดชอบ โดยเฉพาะหน่วยงานที่สนับสนุนการศึกษานานาชาติ และคณะกรรมการ/คณะทำงานเฉพาะกิจที่เกี่ยวข้อง
- *งบประมาณ* มีการจัดสรรงบประมาณเพื่อกิจกรรมการพัฒนาสู่สากล ทั้งในระดับมหาวิทยาลัย ระดับคณะและระดับภาควิชา/โปรแกรมวิชา/หลักสูตร เช่น งบประมาณสนับสนุนการไปประชุมทางวิชาการ แสนผลงานในการประชุมนานาชาติ งบประมาณการเจรจาธุรกิจ งบประมาณการจัดกิจกรรมของสถาบันร่วมกับต่างประเทศ เช่น การประชุม สัมมนา การวิจัย จัดสรรทุนการศึกษาสำหรับนักศึกษาต่างประเทศ มีการแสวงหาและได้รับงบประมาณหรือการสนับสนุนจากภายนอก ทั้งภาครัฐหรือภาคเอกชน หรือจากองค์การต่างประเทศ ในการจัดการศึกษาหรือกิจกรรมการพัฒนาสู่สากล
- *กฎระเบียบ* มีกฎระเบียบที่เอื้อต่อการพัฒนาสู่ความเป็นสากล เช่น การให้ทุนอาจารย์ไปศึกษาต่อ สอน ศึกษาดูงานและวิจัยต่างประเทศ ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการลา การพัฒนาอาจารย์ การพัฒนานักศึกษา
- *เทคโนโลยี เครื่องมืออุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก* มีการจัดระบบสารสนเทศ คอมพิวเตอร์ เทคโนโลยี เครื่องมืออุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกในการสื่อสารและการเรียนรู้ได้ทุกหน ทุกแห่ง โดยไม่มีข้อจำกัดในด้านสถานที่ ระยะทาง และระยะเวลา และเสริมความรู้ผ่านระบบออนไลน์ (Gregory, 2002)

1.4.2 *ด้านการจัดการศึกษา* เช่น หลักสูตรและการเรียนการสอน ผู้สอนและนักศึกษา (ชูติมา สัจจามันท์, กาญจนา ใจกว้าง และ น้ำทิพย์ วิภาวิน, 2554; ชูติมา สัจจามันท์ กาญจนา ใจกว้างและ สมสรวง พฤติกุล, 2551; สมคะเน คำจูน, 2543; สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2554; สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2556ก; สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2556ข; สุณี สาธิตานันต์, 2546; Abdullahi, Kajberg & Virkus, 2007; Allen, 2008) American Council on Education, 2012; Brandenburg & Federkeil, 2007; Center for Internationalization and GlobalEngagement, 2014; Hammond, 2009; Iuspa, 2010; Knight, 2007; Knight & de Wit, n.d.; Tamaro, 2011b)

1) หลักสูตรและการเรียนการสอน

- ความร่วมมือในการพัฒนา/ ปรับปรุงหลักสูตร
- การจัดการศึกษาในต่างประเทศ (cross-border delivery of education programs) เช่น การจัดตั้งเป็นสาขาของสถาบันในต่างประเทศ หรือ ความร่วมมือในการจัดการศึกษาระหว่างสถาบันในต่างประเทศกับสถาบันในประเทศนั้น เช่น การเปิดสอนหลักสูตรร่วม (dual program; sandwich program) การเทียบโอนหน่วยกิตระหว่างสถาบัน (credit transfer) การลงทะเบียนข้ามสถาบัน
- การมุ่งเน้นคุณภาพ การกำหนดวัตถุประสงค์/เป้าหมายของหลักสูตรให้บัณฑิตมีสมรรถนะทางวิชาการและวิชาชีพในระดับสากล
- การบูรณาการประเด็นและมุมมองสากล (international focus) ความหลากหลายทางวัฒนธรรม การศึกษาเฉพาะพื้นที่ (area studies) ไว้ในหลักสูตร/เนื้อหา รายวิชาทั้งในหมวดศึกษาทั่วไป และหมวดวิชาเฉพาะ

2) ผู้สอนและนักศึกษา

- ผู้สอน อาจารย์อาคันตุกะ การพัฒนาอาจารย์
- นักศึกษา การแลกเปลี่ยนนักศึกษา มีการรับนักศึกษานานาชาติ และปรับให้เหมาะกับผู้เรียน (Kajberg, 2003)
- มีโครงการและกิจกรรมที่ส่งเสริมโอกาสการพัฒนาความเป็นสากลของอาจารย์และนักศึกษาเช่น การศึกษาดูงานต่างประเทศ (study abroad program) และ การฝึกงานต่างประเทศ (internship program) มีทุนการศึกษาสำหรับนักศึกษาต่างประเทศ

3) ห้องสมุดและบริการ บริการของห้องสมุดในรูปแบบห้องสมุดดิจิทัลมีความสำคัญ ในการขยายโอกาสทางการศึกษา ด้วยการบริการที่ไร้พรมแดน สำหรับสมาชิกในทุกมุมโลก ด้วยบริการของห้องสมุดที่เอื้อและสนับสนุนการจัดการศึกษา อาจารย์และนักศึกษา เช่น บริการตอบถามเสมือน (virtual reference services) บริการนำส่งเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ (electronic document delivery) มีเว็บเพจสำหรับบริการบริการการศึกษานานาชาติโดยเฉพาะ

1.4.3 ด้านการวิจัย เน้นความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย (ชุตินา สัจจามันท์, กาญจนนา ใจกว้าง และ น้ำทิพย์ วิภาวิน, 2554; ชุตินา สัจจามันท์ กาญจนนา ใจกว้าง และสมสรวง พฤติกุล, 2551; สมคะเน คำจูน, 2543; สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2554; สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2556ก; สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2556 ข; สุณี สาธิตานันต์, 2546; Abdullahi, Kajberg & Virkus, 2007; Allen, 2008; American Council on Education, 2012; Brandenburg & Federkeil, 2007; Center for Internationalization and Global Engagement, 2014; Hammond, 2009; Iuspa, 2010; Knight, 2007; Knight & de Wit, n.d.; Kouijzer 1994; Tamaro, 2011b)

- การวิจัยร่วมระหว่างอาจารย์ในสถาบันกับอาจารย์นักวิชาการ/นักวิชาชีพในต่างประเทศ
- อาจารย์/นักศึกษาได้รับทุนวิจัยจากต่างประเทศ หรือทุนวิจัยที่มีกิจกรรมส่งเสริมการไปแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับต่างประเทศ
- การจัดประชุมทางวิชาการร่วมกันระหว่างสถาบันในประเทศกับสถาบันต่างประเทศและมีประเด็นความเป็นสากล เช่น การกำหนดวาระการวิจัยในระดับสากล การเผยแพร่งานวิจัย
- อาจารย์มีส่วนร่วมในกิจกรรมการวิจัยกับต่างประเทศ เช่น ที่ปรึกษาร่วม ผู้ทรงคุณวุฒิงานวิจัย ผู้ประเมินวิทยานิพนธ์/ดุษฎีนิพนธ์/งานวิจัย
- อาจารย์และนักศึกษาเผยแพร่งานวิจัยในการประชุมทางวิชาการหรือในวารสารระดับนานาชาติ

1.4.4 *ด้านการบริการทางวิชาการแก่สังคม* การจัดโครงการและกิจกรรมร่วมกับสถาบันที่มีความร่วมมือ หรือสถาบันในต่างประเทศเป็นบริการทางวิชาการแก่สังคม (ชุตินา สัจจามันท์, กาญจนา ใจกว้าง และ น้ำทิพย์ วิภาวิน, 2554; ชุตินา สัจจามันท์ กาญจนา ใจกว้าง และ สมสรวง พฤติกุล, 2551)

1.5 *ระดับของการพัฒนาความเป็นสากล*

การพัฒนาความเป็นสากลตามกรอบแนวคิดของไนท์ (Knights, 2004) ดำเนินการในสองระดับ คือ ระดับสถาบันและระดับชาติ ซึ่งทั้งสองระดับมีความสำคัญ ระดับชาติมีอิทธิพลสำคัญต่อมิติความเป็นสากลในด้านนโยบาย การสนับสนุนเงินทุน โปรแกรม และกฎ ระเบียบ และในระดับสถาบันเป็นหน่วยดำเนินการอย่างแท้จริง และการบริหารงานมีทั้งสองส่วน ทั้งจากล่างขึ้นบน (ระดับสถาบัน) และบนลงล่าง (ระดับชาติ)

ระดับสถาบัน เกี่ยวข้องกับ กลยุทธ์การดำเนินกิจกรรม (program strategies) และกลยุทธ์องค์การ(organization strategies)

กลยุทธ์การดำเนินกิจกรรม ประกอบด้วย 4 ยุทธศาสตร์ย่อย 1) *กิจกรรมทางวิชาการ* เช่น การแลกเปลี่ยนนักศึกษา การศึกษาภาษาต่างประเทศ การพัฒนาหลักสูตรที่เน้นความเป็นสากล การศึกษาเน้นเชิงพื้นที่ การทำงานหรือศึกษาต่างประเทศนักศึกษานานาชาติ กระบวนการเรียนการสอน หลักสูตรสองปริญญาหรือหลักสูตรควบ การฝึกอบรมข้ามถิ่น การแลกเปลี่ยนอาจารย์ การมีอาจารย์และนักวิชาการอาคันตุกะ การเชื่อมโยงระหว่างกิจกรรมการศึกษากับกลยุทธ์อื่นๆ 2) *ความร่วมมือในการวิจัยและงานทางวิชาการ* เช่น การวิจัยร่วม ความร่วมมือในการวิจัย การแลกเปลี่ยนงานวิจัย และ 3) *ความสัมพันธ์กับภายนอก* ทั้งในพื้นที่และข้ามพรมแดน เช่น การบริการชุมชน การจัดการศึกษาในพื้นที่อื่น ความร่วมมือและเครือข่าย และ 4) *การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร* ได้แก่ สมาคม/ชมรมนักศึกษา การจัดกิจกรรมนานาชาติในสถาบัน กลุ่มชุมชนต่างวัฒนธรรม และกลุ่มเพื่อน

กลยุทธ์องค์การ ประกอบด้วย 4 ยุทธศาสตร์ย่อย 1) *การบริหาร* โดยผู้บริหารระดับสูงแสดงถึงความมุ่งมั่น รับผิดชอบ อาจารย์และบุคลากรมีบทบาทเกี่ยวข้องอย่างกระตือรือร้น มีการกำหนดหลักการและเป้าหมายสู่ความเป็นสากล ความตระหนักในมิติของความเป็นสากลปรากฏในข้อความที่เป็นพันธกิจของสถาบัน การวางแผนและเอกสารนโยบาย 2) *การดำเนินงาน* บูรณาการความเป็นสากลในการวางแผน การจัดสรรงบประมาณ และระบบคุณภาพของสถาบันในภาพกว้างและระดับคณะ/ภาควิชา/โปรแกรมวิชา มีการจัดโครงสร้างองค์การอย่างเหมาะสมทั้งทางการและไม่เป็นทางการในการสื่อสาร และประสานงาน การส่งเสริมและการจัดการความเป็นสากลในระดับรวมศูนย์ และกระจายงานอย่างสมดุล และมีระบบสนับสนุนการเงินและทรัพยากรอย่างเพียงพอ 3) *การบริการ* สนับสนุนหน่วยบริการของสถาบัน สนับสนุนทางวิชาการ เช่น บริการห้องสมุด การเรียนการสอน บริการสนับสนุนนักศึกษาที่มาจากใหม่และสำเร็จการศึกษา เช่น การปฐมนิเทศ การให้บริการแนะแนว และ 4) *ทรัพยากรบุคคล* การรับบุคลากร กิจกรรมการพัฒนาอาจารย์และบุคลากร นโยบายเกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและสร้างแรงจูงใจ การสนับสนุนกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับความเป็นสากล

มุมมองความเป็นสากลในระดับอุดมศึกษาแต่ละระดับมีจุดเน้นต่างกันไป ดังนี้

ระดับชาติ พิจารณาในห้ามิติ ได้แก่

หลักสูตร สนับสนุนงบประมาณให้แก่หลักสูตรที่ส่งเสริมให้สถาบันและบุคคลมีโอกาสดำเนินกิจกรรมสากล เช่น การย้ายถิ่น การวิจัย

เหตุผลความจำเป็น แสดงให้เห็นความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาเป็นสากล ความเกี่ยวข้องกับ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ พันธมิตร การสร้างชาติและการพัฒนาทางสังคม และวัฒนธรรม

คณะเฉพาะกิจ ความเป็นสากลเป็นการดำเนินการเฉพาะกิจหรือการตอบสนองต่อโอกาสใหม่ๆเพื่อการนำส่ง การย้ายถิ่นและความร่วมมือในระดับอุดมศึกษา

นโยบาย นโยบายที่เน้นมิติความสำคัญของมิติความเป็นสากลและวัฒนธรรมข้ามชาติในระดับอุดมศึกษา นโยบายอาจถูกกำหนดจากภาคส่วนต่างๆ เช่น การศึกษา การต่างประเทศ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและวัฒนธรรม หรือ การค้า

กลยุทธ์ ความเป็นสากลเป็นองค์ประกอบสำคัญของยุทธศาสตร์ชาติเพื่อบรรลุเป้าหมายของประเทศและลำดับความสำคัญทั้งในชาติในสากล

ระดับสถาบัน พิจารณาในห้ามิติ ได้แก่

กิจกรรม ความเป็นสากลเป็นกิจกรรม เช่น การศึกษาต่างประเทศ การสร้างเครือข่าย

ผลลัพธ์ ความเป็นสากลเป็นผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ เช่น สมรรถนะของนักศึกษา ข้อตกลงร่วมกันในเรื่องความเป็นสากล หุ่นส่วนมากขึ้น

เหตุผลความจำเป็น การพัฒนาเป็นสากลมีแรงจูงใจหลักหรือพลังขับเคลื่อนที่สำคัญ คือ มาตรฐานทางการศึกษา รายรับที่เพิ่มขึ้นของสถาบัน ความหลากหลายทางวัฒนธรรม และการพัฒนานักศึกษาและบุคลากร

กระบวนการ ความเป็นสากลเป็นกระบวนการซึ่งบูรณาการมิติของความเป็นสากลในพันธกิจ การเรียนการสอนและการบริการวิชาการของสถาบัน

บรรยากาศ สร้างบรรยากาศของสถาบันหรือวัฒนธรรมองค์การที่ส่งเสริมและสนับสนุนความเข้าใจความเป็นสากลหรือความหลากหลายทางวัฒนธรรมและเน้นกิจกรรมในสถาบัน

ต่างประเทศ การนำส่งการศึกษาให้ประเทศอื่น ผ่านช่องทางนำส่งที่หลากหลายและข้อตกลงในการบริหารหลายรูปแบบ เช่น วิทยาเขต แพรนไซส์

ผลการสัมภาษณ์/สนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิชาวไทยและการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิชาวต่างประเทศมีแนวคิดสอดคล้องกับผลการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

1. ความเป็นสากลจำเป็นต้องมีการบูรณาการมิติความเป็นนานาชาติ ความแตกต่างและการศึกษาข้ามวัฒนธรรมไว้โดยเฉพาะในการเรียนการสอนและการวิจัย วิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์มีความเป็นสากลโดยธรรมชาติของศาสตร์ ทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ ในด้านทฤษฎีมีการศึกษาและวิจัย การแสวงหา การสร้าง การถ่ายทอด แลกเปลี่ยน เรียนรู้องค์ความรู้ที่เป็นสากล ขณะเดียวกันก็นำไปสู่การปฏิบัติในวิชาชีพที่อาศัยแนวคิด ทฤษฎี หลักการและมาตรฐานที่เป็นสากล มุ่งองค์กร สถาบันและสมาคมวิชาชีพ รวมทั้งเครือข่ายทางวิชาการและวิชาชีพทั้งระดับภูมิภาคและระดับสากลที่ก่อตั้งมาเป็นเวลานาน เช่น สหพันธ์ระหว่างประเทศว่าด้วยสมาคมห้องสมุดและสถาบันหรืออิลฟา (International Federation of Library Associations and Institutions - IFLA) ก่อตั้งเมื่อ ค.ศ. 1927 สมาพันธ์บรรณารักษะภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้หรือคอนซาล (Congress of Southeast Asia Librarians – CONSAL) ก่อตั้งเมื่อ ค.ศ. 1970 ความเป็นสากลต้องอาศัยการนำเข้าองค์ความรู้ของต่างประเทศและการส่งออกความรู้ทางวิชาการ การมีส่วนร่วมกับชุมชนวิชาการนอกประเทศ ในลักษณะทวีภาคและเครือข่ายทางวิชาการ กล่าวสำหรับประเทศไทย การศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์มีความเป็นสากลเป็นพื้นฐาน โดยมีอาจารย์จากสหรัฐอเมริกาวางรากฐานการศึกษาศาสตร์นี้และจัดการศึกษาตั้งแต่แรกเปิดสอนที่สหรัฐอเมริกา นอกจากนี้อาจารย์ของสถาบันการศึกษาต่างๆ ก็ได้รับการศึกษาอบรมจากต่างประเทศโดยเฉพาะสหรัฐอเมริกา ความเป็นสากลของการศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ในประเทศไทยจึงมีลักษณะตามแนวคิดการพัฒนาความเป็นสากลที่บ้าน (Internationalization at Home)

2. ความสำคัญและความจำเป็นของความเป็นสากล ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศและภาวะโลกาภิวัตน์ ทำให้โลกเชื่อมโยงใกล้ชิดกัน เกิดเป็นหมู่บ้านโลก ทุกคนเป็น”พลโลก” ส่วนหนึ่งของโลก เกิดการพัฒนาเป็นเครือข่าย การทำงานร่วมกัน การรู้เขารู้เรา การสร้างความเข้มแข็งของชุมชนวิชาการ วิชาชีพ การสร้างมาตรฐาน แนวปฏิบัติที่ดี การประกันคุณภาพ การควบคุมคุณภาพ องค์ความรู้และวิถีปฏิบัติเหล่านี้ถ่ายทอดถึงกันอย่างไร้พรมแดน โดยไม่มีขีดจำกัด

เรื่องระยะทางและระยะเวลา การพัฒนาสู่ความเป็นสากลทั้งในฐานะผู้รับและผู้สร้าง เป็นพื้นฐานการพัฒนาทุกด้านและขยายมิติและมุมมองกว้างขึ้น นอกจากนี้ผู้รับบริการของวิชาชีพนี้จะกระจายอยู่ทั่วโลก มีผู้คนในพื้นที่หรือพรมแดนของประเทศเท่านั้น แต่จะขยายไปถึงภูมิภาคและโลก

3. รูปแบบและกิจกรรมความเป็นสากล สอดคล้องกับผลการวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง อาจสรุปได้สอดคล้องกันจำแนกเป็น ด้านการบริหารจัดการ การจัดการศึกษา การวิจัย โดยเป็นที่น่าสังเกตว่า ผู้ทรงคุณวุฒิเน้นเรื่องการจัดการศึกษา ทั้งหลักสูตร การจัดการเรียน การสอน อาจารย์ผู้สอน และนักศึกษา

ด้านหลักสูตร การเปิดสอนหลักสูตร joint degree ร่วมกับสถาบันในต่างประเทศ การเปิดสอนหลักสูตรนานาชาติ การสอนสองภาษา การสอนออนไลน์ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ที่บูรณาการเนื้อหาความเป็นสากลและในบริบทของวัฒนธรรมที่หลากหลาย ส่งเสริมให้นักศึกษา เปิดแนวคิดและมุมมองกว้างไกล และรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของวิชาชีพที่เกิดขึ้นในโลก การจัดกิจกรรมนำนักศึกษาไปศึกษา ศึกษาน ไปเสนอผลงาน ประชุมสัมมนาในการประชุมนานาชาติ ทั้งที่จัดในประเทศและต่างประเทศ เป้าหมายคือสมรรถนะของนักศึกษาและบัณฑิตที่เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานสากล เช่นเดียวกับอาจารย์ที่จำเป็นต้องคัดเลือกและได้รับการพัฒนาให้มีสมรรถนะสากล ทั้งด้านการใช้ภาษาอังกฤษ และหรือรวมถึงภาษาในภูมิภาค มีบทบาทในเวทีวิชาการและวิชาชีพ ระดับสากล สามารถสร้างสรรค์ผลงานทางวิชาการ เช่น การเสนอผลงานในการประชุมนานาชาติ การเขียนบทความตีพิมพ์เผยแพร่ในเวทีนานาชาติ การแลกเปลี่ยนอาจารย์ การมีอาจารย์จากต่างประเทศ มาช่วยสอน ร่วมสอน ร่วมบรรยาย และกิจกรรมอื่นๆ เช่น การวิจัยร่วมกัน การเขียนผลงานร่วมกัน การจัดประชุมสัมมนาร่วมกัน ซึ่งจัดเป็นการบริการวิชาการได้เช่นกัน

4. ปัจจัยของความสำเร็จ การพัฒนาความเป็นสากลของการศึกษาและสถาบันการศึกษาจะสำเร็จได้ขึ้นอยู่กับปัจจัยสำคัญหลายประการ ที่จะต้องตระหนักในฐานะพลังขับเคลื่อนความสำเร็จของความเป็นสากล อาจวิเคราะห์ประเด็นสำคัญได้ดังนี้

4.1 ด้านการบริหาร การมีนโยบายที่ชัดเจนในเรื่องความเป็นสากลทั้งในระดับชาติ ระดับสถาบัน และถ่ายทอดมาถึงระดับคณะ ภาควิชาหรือโปรแกรมวิชา มีการบริหารจัดการที่ดี และมีกลไกการขับเคลื่อนนโยบายอย่างเป็นรูปธรรม รวมทั้งการสนับสนุนด้านงบประมาณ เพราะการพัฒนาความเป็นสากลจำเป็นต้องใช้งบประมาณดำเนินการ โครงสร้างพื้นฐาน เทคโนโลยีเครื่องมือ อุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ

4.2 ด้านบุคลากร บุคลากรทั้งผู้บริหารทุกระดับและอาจารย์จะต้องมีความรู้ ความเข้าใจ ความตระหนักถึงความจำเป็นและมีส่วนร่วมในการพัฒนาความเป็นสากล ในฐานะพลังขับเคลื่อนและถ่ายทอดสู่นักศึกษา รวมทั้งชุมชนวิชาการและวิชาชีพ และมีแผนพัฒนาตนเองสู่ความเป็นสากล การมีส่วนร่วมและการเข้าร่วมกิจกรรมเครือข่ายทางวิชาการและวิชาชีพ

นอกจากนี้สมาคมวิชาชีพจำเป็นต้องมีบทบาทในเรื่องความเป็นสากลและขับเคลื่อนแนวคิดและกิจกรรมความเป็นสากลให้กว้างขวางถึงนักวิชาการ นักวิชาชีพและนักศึกษาที่จะเป็นอนาคตของวิชาชีพนี้

5. ยุทธศาสตร์การพัฒนาความเป็นสากล สอดคล้องกับแนวคิดจากเอกสารและงานวิจัย ที่ให้ความสำคัญในประเด็นต่อไปนี้

5.1 ด้านการบริหาร มีการกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ เป้าหมาย และงบประมาณ สนับสนุนรองรับ รวมทั้งการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเทคโนโลยีสารสนเทศ การสื่อสารและการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความตระหนักและความเข้าใจอันดี

5.2 ด้านบุคลากร การพัฒนากลุ่มอาจารย์และนักศึกษาให้มีความตระหนัก และการพัฒนาความรู้และทักษะ โดยเน้นทักษะทางภาษา และทักษะการทำงานข้ามวัฒนธรรม

5.3 ด้านความร่วมมือและเครือข่าย สร้างวัฒนธรรมการทำงานร่วมกัน ความร่วมมือและเครือข่าย ชุมชนวิชาการ วิชาชีพในระดับสากล

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาสภาพการดำเนินงานการพัฒนาความเป็นสากลของสถาบันการศึกษา วิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ในประเทศไทย

ผลการศึกษาสภาพการดำเนินงาน การพัฒนาความเป็นสากลของสถาบันการศึกษาวิชา บรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ในประเทศไทย ในแต่ละด้านจำแนกเป็นด้านการบริหารจัดการ ด้านการจัดการศึกษา ด้านการวิจัย และด้านการบริการทางวิชาการ

ภาพรวมด้านการบริหาร พบว่าระบบบริหารจัดการและงบประมาณในการพัฒนา ความเป็นสากลของสถาบันการศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ที่เปิดสอนระดับ บัณฑิตศึกษา สรุปภาพรวมดังนี้

1) สถาบันการศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ในประเทศไทย เกือบทั้งหมด มหาวิทยาลัยและคณะต้นสังกัดกำหนดกรอบนโยบายและกระจายอำนาจ/สนับสนุน ให้ภาควิชา/โปรแกรมวิชาบริหารจัดการตามนโยบายที่กำหนด และกำหนดเป็นเป้าหมายและ โครงการ/กิจกรรมที่ต้องดำเนินการ มีเพียงแห่งเดียวที่รวมศูนย์ระดับมหาวิทยาลัย

2) งบประมาณที่ได้รับในการพัฒนาสู่ความเป็นสากล พบว่า 7 แห่งใน 9 แห่ง ขึ้นอยู่กับกิจกรรม และมีงบประมาณสนับสนุนทั้งระดับ มหาวิทยาลัย คณะ และสาขาวิชาหรือโปรแกรมวิชา และมี 1 แห่ง ที่ใช้งบประมาณของคณะ และอีก 1 แห่ง ใช้งบประมาณที่ภาควิชา/โปรแกรมวิชาบรรจุ ไว้ในแผน

ผลการศึกษาสภาพการดำเนินงานการพัฒนาความเป็นสากลของสถาบันการศึกษา วิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ในประเทศไทย ในด้านการบริหารจัดการ การจัดการ ศึกษา การวิจัย และการบริการทางวิชาการ จำแนกเป็นรายรายการ ปรากฏดังตารางที่ 4.1 -4.4

ตารางที่ 4.1 ความเป็นสากลของสถาบันการศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ในประเทศไทยในด้านการบริหารจัดการ

ด้านการบริหารจัดการ	จฬ		มข		มช		มบ		มมส		มร		มศว		มอ		มสธ	
	มี	ไม่มี	มี	ไม่มี	มี	ไม่มี	มี	ไม่มี	มี	ไม่มี	มี	ไม่มี	มี	ไม่มี	มี	ไม่มี	มี	ไม่มี
มีพันธกิจ/ วิสัยทัศน์ / นโยบาย/แผนยุทธศาสตร์ระดับมหาวิทยาลัย เกี่ยวข้องกับความเป็นสากล/ความเป็นนานาชาติ/ต่างประเทศ	✓		✓		✓		✓		✓		✓		✓		✓		✓	
มีพันธกิจ/ วิสัยทัศน์ / นโยบาย/แผนยุทธศาสตร์ระดับคณะเกี่ยวข้องกับ ความเป็นสากล/ความเป็นนานาชาติ/ต่างประเทศ	✓		✓		✓		✓		✓		✓		✓			✓	✓	
มีพันธกิจ/ วิสัยทัศน์ / นโยบาย/แผนยุทธศาสตร์ระดับภาควิชา/ โปรแกรมวิชาเกี่ยวข้องกับความเป็นสากล/ความเป็นนานาชาติ/ ต่างประเทศ	✓		✓		✓		✓			✓		✓	✓			✓	✓	
มีความร่วมมืออย่างเป็นทางการ/MOUในระดับมหาวิทยาลัยกับ สถาบันการศึกษาที่เปิดสอนวิชาสารสนเทศศาสตร์	✓		✓		✓		✓		✓			✓		✓	✓		✓	
มีความร่วมมืออย่างเป็นทางการ/MOUในระดับคณะกับสถาบันการ การศึกษาที่เปิดสอนวิชาสารสนเทศศาสตร์		✓		✓		✓		✓		✓		✓		✓		✓		✓
มีความร่วมมืออย่างเป็นทางการ/MOUในระดับภาควิชา/โปรแกรมวิชา กับสถาบันการศึกษาที่เปิดสอนวิชาสารสนเทศศาสตร์		✓		✓		✓		✓		✓		✓		✓		✓		✓
มีนโยบายและแผนการพัฒนาอาจารย์ให้มีความรู้ ประสบการณ์และ สมรรถนะระดับนานาชาติ	✓		✓		✓		✓		✓		✓		✓		✓		✓	
มีงบประมาณจัดสรรอย่างต่อเนื่องสำหรับกิจกรรมการพัฒนาสู่สากล		✓		✓		✓		✓		✓		✓		✓		✓		✓
สถานที่ สิ่งแวดล้อมและบรรยากาศของหน่วยงานเอื้อต่อการพัฒนาสู่ สากล	✓		✓			✓		✓		✓		✓			✓		✓	

ด้านการบริหารจัดการ	จพ		มช		มช		มบ		มมส		มร		มศว		มอ		มสธ	
	มี	ไม่มี	มี	ไม่มี	มี	ไม่มี	มี	ไม่มี	มี	ไม่มี	มี	ไม่มี	มี	ไม่มี	มี	ไม่มี	มี	ไม่มี
หน่วยงานมีโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่เอื้ออำนวย การดำเนินงานกิจกรรมความเป็นสากล	✓		✓		✓		✓		✓		✓		✓		✓		✓	
มีเครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์ ทันสมัย เพียงพอในสนับสนุนการดำเนินงานกิจกรรมความเป็นสากล	✓		✓		✓		✓		✓		✓		✓		✓		✓	
มีคอลเลกชันและบริการออนไลน์ของห้องสมุดสนับสนุนการเรียนการสอน	✓		✓		✓		✓		✓		✓		✓		✓		✓	
มีการสื่อสารออนไลน์กับผู้เกี่ยวข้องเป็นภาษาต่างประเทศ	✓		✓			✓		✓	✓		✓		✓			✓	✓	
มีเว็บไซต์ที่นำเสนอเรื่องเกี่ยวกับหลักสูตร/โปรแกรมวิชาเป็นภาษาอังกฤษ	✓		✓		✓			✓	✓			✓	✓			✓	✓	
มีการดำเนินการตามมาตรฐานและการประกันคุณภาพโดยอิงเกณฑ์สากล	✓		✓		✓		✓		✓		✓		✓		✓		✓	
สมาชิกภาพในองค์การ/สมาคมวิชาการและวิชาชีพสารสนเทศศาสตร์ในระดับสากล		✓	✓		✓		✓			✓		✓	✓		✓		✓	

ตารางที่ 4.1 พบว่าทุกสถาบันสถาบันการศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ในประเทศไทยที่เปิดสอนระดับบัณฑิตศึกษาดำเนินยุทธศาสตร์ความเป็นสากลของในด้านการบริหารจัดการ โดยมี 7 รายการซึ่งทุกสถาบันดำเนินการ ได้แก่ พันธกิจ/ วิสัยทัศน์ / นโยบาย/แผนยุทธศาสตร์ระดับมหาวิทยาลัยเกี่ยวข้องกับความ เป็นสากล/ความเป็นนานาชาติ/ต่างประเทศ มีนโยบายและแผนการพัฒนาอาจารย์ให้มีความรู้ ประสบการณ์และสมรรถนะระดับนานาชาติ หน่วยงานมีโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่เอื้ออำนวยการดำเนินงานกิจกรรมความเป็นสากล มีเครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์ ทันสมัย เพียงพอในสนับสนุนการดำเนินงานความเป็นสากล มีคอลเลกชันและบริการออนไลน์ของห้องสมุดสนับสนุนการเรียนการสอน มีเว็บไซต์ที่นำเสนอเรื่องเกี่ยวกับหลักสูตร/โปรแกรมวิชาเป็น ภาษาอังกฤษ และมีการดำเนินการตามมาตรฐานและการประกันคุณภาพโดยอิงเกณฑ์สากล รายการเดียวที่ทุกสถาบันไม่มี คือความร่วมมืออย่างเป็นทางการ/MOUในระดับภาควิชา/โปรแกรม วิชา กับสถาบันการศึกษาที่เปิดสอนวิชาสารสนเทศศาสตร์ และทุกสถาบันมีการดำเนินการตามรายการยุทธศาสตร์การบริหารจัดการมากกว่าครึ่งหนึ่ง โดยมหาวิทยาลัยสอง แห่ง คือ มหาวิทยาลัยขอนแก่นและมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช มีการดำเนินการพัฒนาความเป็นสากลตามรายการยุทธศาสตร์ด้านการบริหารจัดการสูงสุด 14 รายการเท่ากัน และรองลงมาในจำนวนเท่ากัน ได้แก่ มหาวิทยาลัยบูรพา มหาวิทยาลัยมหาสารคามและมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ดำเนินการ 13 รายการ

ด้านการจัดการศึกษา	จพ		มช		มช		มบ		มมส		มร		มศว		มอ		มสธ	
	มี	ไม่มี	มี	ไม่มี	มี	ไม่มี	มี	ไม่มี	มี	ไม่มี	มี	ไม่มี	มี	ไม่มี	มี	ไม่มี	มี	ไม่มี
เปิดสอนหลักสูตร double degree program ร่วมกับสถาบันต่างประเทศ		✓		✓		✓		✓		✓		✓		✓		✓		✓
จัดการเรียนการสอนออนไลน์	✓			✓		✓		✓		✓		✓	✓			✓	✓	
กำหนดให้อ่าน/ใช้สื่อการศึกษาส่วนใหญ่ภาษาอังกฤษ	✓		✓		✓		✓		✓		✓		✓		✓		✓	
ร่วมกับสถาบันต่างประเทศผลิตสื่อการศึกษาเป็นภาษาต่างประเทศ		✓		✓		✓		✓		✓		✓		✓		✓		✓
มีนโยบายเกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในต่างประเทศ		✓		✓		✓		✓	✓		✓		✓		✓		✓	
ด้านอาจารย์/ผู้สอน ได้รับการศึกษา อบรมและมีประสบการณ์ต่างประเทศ	✓		✓		✓		✓		✓		✓		✓		✓		✓	
มีความสามารถใช้ภาษาต่างประเทศที่ใช้สอน	✓		✓		✓		✓		✓		✓		✓	✓		✓		✓
มีผลงานทางวิชาการเผยแพร่ระดับนานาชาติ	✓		✓		✓		✓		✓		✓	✓			✓	✓		✓
มีบทบาท/มีส่วนร่วมในกิจกรรมระดับสากล เช่น เป็นกรรมการองค์การ/สมาคมวิชาการวิชาชีพนานาชาติ รวมทั้งการได้รับการประกาศเกียรติคุณหรือชื่อเสียงในระดับสากล	✓		✓		✓		✓		✓		✓		✓		✓		✓	✓
มีอาจารย์แลกเปลี่ยนกับสถาบันในต่างประเทศ		✓		✓	✓		✓	✓			✓	✓			✓		✓	✓
มีอาจารย์ต่างประเทศร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน เช่น เป็นผู้สอน เป็นที่ปรึกษา/กรรมการสอบ/ผู้ทรงคุณวุฒิ วิทยานิพนธ์/ดุษฎีนิพนธ์		✓		✓	✓		✓	✓			✓	✓			✓	✓		✓

ด้านการจัดการศึกษา	จพ		มช		มช		มบ		มมส		มร		มศว		มอ		มสธ	
	มี	ไม่มี	มี	ไม่มี	มี	ไม่มี	มี	ไม่มี	มี	ไม่มี	มี	ไม่มี	มี	ไม่มี	มี	ไม่มี	มี	ไม่มี
มีอาจารย์ภาคินตูกะ guest professor , visiting professor จากต่างประเทศ		✓	✓		✓			✓	✓		✓			✓		✓	✓	
มีการจ้าง/ทุนสำหรับอาจารย์ต่างประเทศมาร่วมกิจกรรมของ หลักสูตร		✓		✓	✓			✓	✓			✓		✓		✓	✓	
มีทุนสำหรับอาจารย์ศึกษาต่อต่างประเทศ	✓		✓		✓		✓		✓		✓		✓		✓		✓	
มีทุนสำหรับอาจารย์ไปประชุม สัมมนา เสนอผลงาน บรรยาย ในการประชุมนานาชาติ	✓		✓		✓		✓		✓		✓		✓		✓		✓	
มีทุน/เงินรางวัลสำหรับการเผยแพร่บทความในวารสารระดับ นานาชาติ	✓		✓			✓	✓		✓		✓		✓		✓		✓	
มีทุนสำหรับอาจารย์ฝึกอบรมและดูงานต่างประเทศ	✓		✓		✓		✓		✓		✓		✓		✓		✓	
ด้านนักศึกษา																		
กำหนดให้นักศึกษาศึกษาดูงาน/ ฝึกงานต่างประเทศ		✓	✓		✓		✓		✓			✓		✓		✓		✓
กำหนดให้นักศึกษาเสนอผลงานทางวิชาการ/เผยแพร่ผลงาน ในการประชุมนานาชาติหรือในวารสารระดับนานาชาติ		✓		✓		✓		✓		✓		✓		✓		✓		✓
มีการแลกเปลี่ยนนักศึกษานานาชาติกับสถาบันใน ต่างประเทศ		✓	✓			✓		✓	✓			✓		✓		✓		✓
มีการศึกษา อบรม ดูงานในต่างประเทศเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา		✓	✓			✓		✓	✓			✓		✓		✓		✓
มีทุนสำหรับนักศึกษาไปศึกษา อบรม ดูงานในต่างประเทศในเรื่องที่เกี่ยวข้อง		✓	✓			✓		✓	✓			✓		✓		✓		✓
มีทุนสำหรับนักศึกษาต่างชาติมาศึกษาที่ประเทศไทย		✓	✓			✓		✓	✓			✓		✓		✓		✓

ตารางที่ 4.2 พบว่าความเป็นสากลของสถาบันการศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ในประเทศไทยในด้านการจัดการศึกษา ซึ่งทุกสถาบันมีการดำเนินการ มีจำนวน 5 รายการ ได้แก่ ด้านหลักสูตร เนื้อหาสาระของหลักสูตรเป็นสากล ด้านอาจารย์/ผู้สอน อาจารย์ ได้รับการศึกษาอบรมและมีประสบการณ์ต่างประเทศ มีความสามารถใช้ภาษาต่างประเทศที่ใช้สอน มีทุนสำหรับอาจารย์ไปประชุม สัมมนา เสนอผลงาน บรรยาย ในการประชุมนานาชาติ และมีทุนสำหรับอาจารย์ฝึกอบรมและดูงานต่างประเทศ และ จำนวน 8 รายการ ที่ทุกสถาบันไม่ได้ดำเนินการ ได้แก่ ด้านหลักสูตร เปิดสอนหลักสูตรนานาชาติ มีการลงทะเบียนข้ามสถาบันกับต่างประเทศ มีการเทียบโอนหน่วยกิตกับสถาบันในต่างประเทศ เปิดสอนหลักสูตรในต่างประเทศหรือขยายโอกาสการศึกษาสำหรับผู้สนใจในต่างประเทศ ด้านการเรียนการสอน จัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษทั้งหลักสูตร เปิดสอนหลักสูตรร่วมกับสถาบันต่างประเทศ joint degree program เปิดสอนหลักสูตร double degree program ร่วมกับต่างประเทศ และร่วมกับสถาบันต่างประเทศผลิตสื่อการศึกษาเป็นภาษาต่างประเทศ

นอกจากนี้ยังพบว่า สถาบันอุดมศึกษาที่มีรายการดำเนินการตามยุทธศาสตร์การพัฒนาความเป็นสากลในด้านการจัดการศึกษาจำนวนมากที่สุด ได้แก่ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มีรายการดำเนินงานในด้านการจัดการศึกษาสูงสุด 27 รายการ รองลงมา ได้แก่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น และ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช มีรายการดำเนินการ 22 รายการและ 20 รายการตามลำดับ

ตารางที่ 4.3 ความเป็นสากลของสถาบันการศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ในประเทศไทยในด้านการวิจัย

ด้านการวิจัย	จพ		มช		มช		มบ		มมส		มร		มศว		มอ		มสธ	
	มี	ไม่มี	มี	ไม่มี	มี	ไม่มี	มี	ไม่มี	มี	ไม่มี	มี	ไม่มี	มี	ไม่มี	มี	ไม่มี	มี	ไม่มี
มีโครงการวิจัย/ผลงานวิจัยที่อาจารย์และ/หรือนักศึกษาจัดทำร่วมกับต่างประเทศ	✓		✓			✓		✓	✓			✓		✓	✓		✓	
มีทุนสนับสนุนการวิจัยร่วมกับต่างประเทศ	✓		✓			✓	✓		✓			✓		✓	✓		✓	
มีอาจารย์ได้รับทุนวิจัยจากแหล่งทุนต่างประเทศ	✓			✓		✓		✓		✓		✓		✓		✓	✓	
มีทุนสนับสนุนนักวิจัยจากต่างประเทศ	✓			✓		✓	✓			✓		✓		✓	✓		✓	

ตารางที่ 4.3 พบว่าสถาบันการศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ในประเทศไทยที่เปิดสอนระดับบัณฑิตศึกษาดำเนินยุทธศาสตร์ความเป็นสากลของในด้านการวิจัยครบทุกรายการ ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช รองลงมา ได้แก่ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จำนวน 3 รายการ และเป็นที่น่าสังเกตว่า มีสามสถาบันที่ยังไม่มีการดำเนินการยุทธศาสตร์ในด้านการวิจัย

ตารางที่ 4.4 ความเป็นสากลของสถาบันการศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ในประเทศไทยในด้านการบริการทางวิชาการ

ด้านการบริการทางวิชาการ	จพ		มข		มช		มบ		มมส		มร		มศว		มอ		มสธ		
	มี	ไม่มี	มี	ไม่มี	มี	ไม่มี	มี	ไม่มี	มี	ไม่มี	มี	ไม่มี	มี	ไม่มี	มี	ไม่มี	มี	ไม่มี	
มีจัดกิจกรรมทางวิชาการร่วมกับสถาบันในต่างประเทศเพื่อเป็นบริการทางวิชาการแก่สังคม		✓	✓			✓		✓	✓			✓		✓		✓	✓		
มีอาจารย์/ผู้ทรงคุณวุฒิในต่างประเทศร่วมในกิจกรรมบริการทางวิชาการแก่สังคม	✓		✓			✓		✓	✓			✓		✓		✓	✓		
มีอาจารย์ได้รับเชิญเป็นบรรณารักษกร/กองบรรณารักษกรวารสารระดับนานาชาติ	✓		✓			✓		✓	✓			✓		✓		✓	✓		
มีอาจารย์ได้รับเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ/peer reviewer ของวารสาร สิ่งพิมพ์วิชาการ ระดับนานาชาติ หรือของสถาบันในต่างประเทศ	✓		✓			✓		✓	✓			✓		✓		✓	✓		
มีอาจารย์ได้รับเชิญเป็นที่ปรึกษา/กรรมการสอบ /ผู้ทรงคุณวุฒิวิทยานิพนธ์/ดุษฎีนิพนธ์ของต่างประเทศ		✓	✓			✓		✓	✓			✓		✓		✓	✓		

ตารางที่ 4.4 พบว่าทุกสถาบันการศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ในประเทศไทยที่เปิดสอนระดับบัณฑิตศึกษาดำเนินยุทธศาสตร์ความเป็นสากลของในด้านการบริการทางวิชาการ ครบทุกรายการ ได้แก่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยมหาสารคาม และมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ขณะที่มหาวิทยาลัยอื่นๆ จำนวน 5 แห่ง ไม่ได้ดำเนินกิจกรรมใดๆ

ผลการสัมภาษณ์/สนทนากลุ่มเพิ่มเติมพบว่าการดำเนินงานการพัฒนาความเป็นสากล ของสถาบันการศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ในประเทศไทย ประสบปัญหา อุปสรรคหลายด้าน ที่สำคัญ ได้แก่ ด้านบุคลากร ด้านการบริหารจัดการ ด้านนักศึกษา และด้าน ความร่วมมือและเครือข่าย สรุปได้ดังนี้

- 1) ด้านบุคลากร บุคลากรสำคัญคืออาจารย์ การขาดแคลนอาจารย์ที่มีผลงาน และสมรรถนะระดับสากล โดยเฉพาะความรู้ ความสามารถภาษาอังกฤษ ภาระงานของอาจารย์ ความกระตือรือร้น ความตระหนักหรือการให้ความสำคัญของอาจารย์ในเรื่องความเป็นสากล
- 2) ด้านการบริหารจัดการ มหาวิทยาลัย และคณะให้ความสำคัญและความตื่นตัว ในเรื่องความเป็นสากล โดยเฉพาะการเตรียมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในพ.ศ.2558 เป็นก้าวแรก ของความเป็นสากลอย่างเป็นรูปธรรม แต่ในสภาพจริง อาจเป็นเพียงนโยบาย ยุทธศาสตร์ แต่ไม่มีการจัดสรรงบประมาณรองรับ ขาดการทำงานอย่างต่อเนื่องหรือมุ่งเป้า ขาดเสาหลักที่มั่นคง และ สมาคมวิชาชีพก็ไม่เข้มแข็ง ทำให้ไม่สามารถดำเนินการได้ สำเร็จ
- 3) ด้านนักศึกษา ปัญหาสมรรถนะด้านภาษาอังกฤษของนักศึกษาไทย ในทุก ระดับ และสมรรถนะในระดับสากล นับเป็นอุปสรรคสำคัญ และจำเป็นต้องแก้ปัญหาระบบของ ประเทศ
- 4) ความร่วมมือและเครือข่าย ยังขาดการทำงานอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ใน ระดับนโยบายและมีการวางแผนอย่างเป็นระบบ อาจารย์และนักวิชาการในศาสตร์ยังขาดการ ทำงานร่วมกัน และแม้ว่าจะมีการรวมกลุ่มในวิชาชีพในภูมิภาคมานาน ได้แก่ สภาบรรณารักษ์ ห้องสมุดภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ แต่ก็ไม่ได้มีผลงานหรือประเด็นเชิงนโยบายที่จะขับเคลื่อน ให้เกิดผลเป็นรูปธรรมและไม่ได้ให้ความสำคัญในเรื่องการศึกษามากนัก

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาแนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาความเป็นสากลของสถาบันการศึกษาวิชา บรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ในต่างประเทศ

การศึกษาแนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาความเป็นสากลของสถาบันการศึกษาวิชา บรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ในต่างประเทศ เป็นการวิเคราะห์เนื้อหาจากเอกสาร การพัฒนาความเป็นสากลของสถาบันการศึกษาหรือวิชาชีพ โดยคัดเลือกกรณีศึกษากระจายใน ภูมิภาคต่างๆ และนำเสนอแนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาความเป็นสากลในแง่มุมต่างๆ กัน ของ 5 สถาบัน วิเคราะห์ได้ดังนี้

- I. **ราชวิทยาลัยบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ประเทศเดนมาร์ก (Royal School of Library and Information Science (RSLIS) Denmark) (Royal School of Library and Information Science, 2012) :** กรณีศึกษาการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาสู่ความเป็นสากล

RSLIS ได้รับการประเมินจากคณะกรรมการรับรองมาตรฐานของสมาคมห้องสมุดอเมริกัน เมื่อ ค.ศ.2004 ว่าเป็นสถาบันอุดมศึกษาชั้นนำระดับโลกในสาขาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ เปิดสอนระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก ความสำเร็จในด้านความเป็นสากลของสถาบันโดยวิเคราะห์แนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนายุทธศาสตร์ได้ดังนี้

1. การกำหนดความเป็นสากลเป็นยุทธศาสตร์ระดับชาติ ที่สำคัญของรัฐบาลเดนมาร์คในการพัฒนาการวิจัยและอุดมศึกษาในอนาคต

2. สถาบันมีการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมายเชิงกลยุทธ์ การจัดลำดับความสำคัญและเกณฑ์การพัฒนาความเป็นสากลของสถาบัน โดยมีข้อความกำหนดไว้ชัดเจน ดังนี้

วิสัยทัศน์

“จะส่งเสริม สร้างความเข้มแข็ง และสื่อสารภาพของความเป็นผู้นำในวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ในระดับสากล โดยการธำรงไว้และพัฒนาต่อเนื่อง สถานะความเป็นสถาบันนำทางสารสนเทศศาสตร์ในเรื่องความเป็นสากลที่มีคุณภาพและน่าสนใจ”

เป้าหมายเชิงกลยุทธ์

กำหนดเป้าหมายเชิงกลยุทธ์ 5 ประการประกอบด้วย 1) *ความร่วมมือและข้อตกลง ในด้านการวิจัยและการสอน* 2) *การรับสมาชิกที่มีคุณภาพสูงระดับสากล นักศึกษา อาจารย์และนักวิจัยจากสถาบันที่มีชื่อเสียงระดับนานาชาติ* 3) *การย้ายถิ่นและแลกเปลี่ยน* เพิ่มและสร้างความเข้มแข็งของการย้ายถิ่นและแลกเปลี่ยนนักศึกษา อาจารย์และนักวิจัยของสถาบันกับสถาบันทางสารสนเทศศาสตร์ที่มีมาตรฐานสูง 4) *คุณสมบัติด้านความต่างทางวัฒนธรรมและความเป็นสากล* ของนักศึกษาและบุคลากรได้รับการส่งเสริมและสร้างความเข้มแข็ง และ 5) *การจ้างงาน* สร้างบัณฑิตและนักวิจัยทางสารสนเทศศาสตร์ที่ตอบสนองความต้องการของนายจ้างในบริบทของโลก เป้าหมายแต่ละด้าน มีการกำหนด เป้าหมายย่อย เกณฑ์และกิจกรรมอย่าง ชัดเจน เพื่อเป็นแนวทางการดำเนินงาน ดังตัวอย่าง

เป้าหมายย่อย เกณฑ์และกิจกรรม

ด้านความร่วมมือและข้อตกลง ในด้านการวิจัยและการสอน

- ส่งเสริมและสร้างความเข้มแข็งของความร่วมมือในด้านการวิจัยกับสมาชิกเครือข่ายสถาบันสารสนเทศ (iSchool network) และกับสถาบันทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์อื่นๆที่ เข้มแข็งทั่วโลกเพื่อดำเนินกิจกรรมต่อไปนี้

- พัฒนาและส่งเสริมการศึกษาสารเทศศาสตร์และการสื่อสารทางวัฒนธรรมกับเครือข่ายเช่น ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยฮัมโบลด์(Humboldt University) โดยมีเป้าหมายระยะยาวคือการรับรองหลักสูตรร่วม

- พัฒนาหลักสูตรนานาชาติ ระดับปริญญาโท เป็นหลักสูตรใหม่

- กระตุ้นนักวิจัยให้ร่วมในโครงการวิจัยและเครือข่าย อาจเริ่ม

ดำเนินการโดยสถาบันหรือตัวนักวิจัยเอง

- ระบุสถาบันทางวิชาการที่เข้มแข็งเพื่อสร้างความร่วมมือและการแลกเปลี่ยนนักศึกษาและอาจารย์ พื้นที่และประเทศที่สนใจเป็นพิเศษนอกจากสมาชิกเครือข่ายไอเอสคูต ได้แก่ กลุ่มประเทศนอร์ดิก ยุโรป บราซิล รัสเซีย จีน และอเมริกาใต้

3. *วัฒนธรรมองค์กร* สถาบันมีวัฒนธรรมความร่วมมือในการวิจัยและการสอน เป็นวัฒนธรรมที่สำคัญสืบเนื่องและยึดถือปฏิบัติมาเป็นเวลานาน และมีจุดแข็งหรือภาพลักษณ์ความเป็นสากล (international brand) ทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ซึ่งเป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวาง มีการดำเนินกิจกรรมความเป็นสากลที่หลากหลายและความร่วมมืออันดีในการทำงานกับสถาบันห้องสมุด

4. *การเป็นสมาชิกสมาคม องค์กรและเครือข่ายทางวิชาการและวิชาชีพ* เช่น iSchool และในมิติของยุโรป RSLIS ก็เป็นผู้นำในการก่อตั้งกลุ่มสถาบันสารสนเทศยุโรป Euro iSchools

II. ความเป็นสากลของการศึกษาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ในยุโรปและอเมริกาเหนือ (Abdullahi; Kajberg & Virkus, 2007)

ผลการศึกษาพบว่าการเปลี่ยนแปลงแนวคิดและมุมมองความเป็นสากลของการศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ มิติหรือองค์ประกอบความเป็นสากลสรุปได้สองแบบ คือ ความเป็นสากลที่บ้าน (internationalization at home) โดยการจัดหลักสูตรที่เป็นสากล การสอนและการวิจัยซึ่งช่วยให้นักศึกษาพัฒนาความรู้และทักษะสากลและการศึกษาข้ามพรมแดน (cross border) นอกจากนี้มีการเปลี่ยนแปลงแนวคิดความเป็นสากลแบบเดิมซึ่งเน้นกิจกรรม หรือการดำเนินการเฉพาะกิจ นโยบายและการดำเนินโครงการที่ขึ้นอยู่กับงบประมาณที่ไม่แน่นอน เน้นการย้ายถิ่นของอาจารย์และนักศึกษาและยังไม่มี การบูรณาการในแผนและการประเมินผล แต่แบบใหม่มีเป้าหมายทางภูมิศาสตร์ ความร่วมมือแบบใหม่ในรูปแบบข้อตกลงระดับสถาบันอย่างเป็นทางการ แล เจือจางใหม่ๆ

สถานะความเป็นสากลของสถาบันการศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ในยุโรป สหรัฐอเมริกาและแคนาดา ให้ความสำคัญกับประเด็นต่อไปนี้

ความเป็นสากลของหลักสูตรบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ โดยมีองค์กรทางวิชาชีพมีบทบาทเกี่ยวข้อง เช่น องค์กรระดับนานาชาติ มีสหพันธ์ระหว่างประเทศว่าด้วยสมาคมห้องสมุดและสถาบัน หรืออิฟล่า (IFLA) มีแผนการศึกษาและการฝึกอบรมในสหรัฐอเมริกาและแคนาดามีสมาคมการศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ (Association of Library and Information Science Education –ALISE) ในยุโรปมีสมาคมการศึกษาด้านห้องสมุดและสารสนเทศยุโรป (European Association of Library and Information Education- EUCLID)

การประชุมนานาชาติในฐานะพาหนะสู่ความเป็นสากล ครอบคลุมถึงความร่วมมือในการจัดการประชุมนานาชาติหรือการไปเข้าร่วมประชุม ทำให้มีโอกาสได้สร้างความร่วมมือและเครือข่ายและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สร้างความร่วมมือระหว่างบุคคลและองค์กรในต่างประเทศ

การพัฒนาความเป็นสากลของการศึกษาระดับปริญญาตรีและศาสตรมหาบัณฑิต การศึกษาระดับปริญญาโทและปริญญาเอกของสถาบันการศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ในยุโรป สหรัฐอเมริกาและแคนาดา ผลการสำรวจสถาบันการศึกษาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ในสหรัฐอเมริกา แคนาดาและยุโรป พบว่า ทุกสถาบันในทุกประเทศมีความสนใจในเรื่องความเป็นสากล ความร่วมมือในระดับชาติส่วนใหญ่มีทั้งข้อตกลงเป็นทางการและไม่เป็นทางการ สถาบันการศึกษาในสหรัฐอเมริกามีนักศึกษาต่างชาติมาศึกษา มาตลอดระยะเวลาอันยาวนานจนเป็นประเพณี ขณะที่ยุโรปมีความคุ้นเคยและการปฏิบัติน้อยกว่า และเป็นยังคงเป็นรูปแบบเดิม คือการย้ายถิ่นของนักศึกษา แต่ความร่วมมืออื่นๆ ยังมีน้อย เช่น อาจารย์อัครคันตุกะ การแลกเปลี่ยนสารสนเทศ ความร่วมมือศึกษาดูงาน

หลักสูตรในมิตินานาชาติ การพัฒนานักศึกษาให้มีความเป็นสากลโดยการจัดการเรียนการสอนรายวิชาที่เกี่ยวกับความเป็นสากล แต่ได้รับการบรรจุให้เป็นวิชาเลือก ทำให้นักศึกษาส่วนหนึ่งไม่มีโอกาสได้เรียนรู้และเกี่ยวข้องกับแนวคิดและกิจกรรมความเป็นสากล การปรับปรุงหลักสูตรให้มีความเป็นสากล จำเป็นต้องให้มีเนื้อหาครอบคลุมมากกว่าประเทศใดประเทศหนึ่ง และมีมิติมุมมองที่กว้าง ข้ามวัฒนธรรม หลักสูตรที่นำไปสู่คุณสมบัติทางวิชาชีพที่เป็นที่ยอมรับในระดับสากล จำเป็นต้องออกแบบ จัดลำดับให้สนองความต้องการของโลกมากกว่าระดับชาติหรือท้องถิ่น

การบูรณาการประเด็นความเป็นสากลในการเรียนการสอน เริ่มตั้งแต่การเปลี่ยนแนวคิดของอาจารย์และผู้เกี่ยวข้อง โดยพัฒนาแนวคิดความเป็นสากลโดยบูรณาการไว้ในหลักสูตรและเนื้อหาการเรียน การผลิตบัณฑิตที่มีคุณลักษณะความเป็นสากลและเป็นพลโลก มีความตระหนักในเรื่องความเป็นสากลในการพัฒนาเครือข่ายระดับโลก นักศึกษาต่างชาติและอาจารย์ต่างชาติเปรียบเป็นหน้าต่างส่องให้เห็นโลกภายนอกและโอกาสใหม่สำหรับการพัฒนาบุคลากรและวิชาชีพ

III. ความเป็นสากลของการศึกษาและสถาบันอุดมศึกษาในประเทศอินเดีย :

กรณีศึกษาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารพัฒนาสู่ความเป็นสากล

(Bhattacharyya, 2014)

ความเป็นสากลของการศึกษาในประเทศอินเดียดำเนินการในรูปแบบเดิม เช่น การรับรองหลักสูตรโดยองค์กรรับรองมาตรฐานสากล การส่งบุคลากรไปศึกษาต่อโดยการสนับสนุนทุนจากต่างประเทศ เช่น ทุนฟูลไปรท์ การแลกเปลี่ยนบุคลากร และการจัดประชุมสัมมนาในระดับนานาชาติ แต่ยังไม่บังเกิดผลเป็นรูปธรรมอย่างรวดเร็ว พัททาชารายา (Bhatttcharaya, 2014) จึงได้นำเสนอมุมมองใหม่ในการพัฒนาความเป็นสากลในโลกยุคดิจิทัล โดยนำเสนอ แนวปฏิบัติที่ดีใน

เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT –based model) เพื่อพัฒนาการศึกษาวิชา
บรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์สู่ความเป็นสากลซึ่งเป็นการนำเสนอในมุมมองที่สอดคล้อง
กับการเข้าสู่ยุคดิจิทัล วิเคราะห์ยุทธศาสตร์ที่นำเสนอ ดังนี้

1. การพัฒนาความเป็นสากลโดยผ่านการสร้างความร่วมมือในการเรียนการสอนโดย
อาจเลือกบางวิชา ไม่จำเป็นต้องทั้งหลักสูตร
2. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารขับเคลื่อนการดำเนินการพัฒนาสู่
ความเป็นสากล เช่น การเรียนการสอนผ่านเว็บ ห้องเรียนเสมือน การใช้บล็อกและเครือข่ายสังคม
อื่นๆ ทำให้ไม่มีข้อจำกัดเรื่องระยะทางและระยะเวลา นักศึกษาสามารถบริหารเวลาการศึกษาได้ตาม
ความพร้อม แต่อาจารย์และนักศึกษาต้องมีสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ
3. การพัฒนาจากกรอบขอบเขตความเป็นสากลที่แคบ หรือมีความเป็นไปได้ เช่น
ความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาในต่างประเทศในการสอนวิชาห้องสมุดดิจิทัลหรือ วิชาการบริหาร
การเลือกวิชาหรือเนื้อหาที่เหมาะสม มีความสำคัญ วิชาที่มีเนื้อหาที่มีการตีความหรือนำเสนอมุมมอง
ที่แตกต่างกันโดยขึ้นอยู่กับบริบททางวัฒนธรรม เศรษฐกิจและสังคมเหมาะที่จะใช้ในการ เริ่มต้น
ต่อจากนั้นจึงค่อยพัฒนาไป ตามลำดับ เพราะการเริ่มต้นด้วยกิจกรรมใหญ่ เช่น การแลกเปลี่ยน
นักศึกษา เป็นกระบวนการเกี่ยวข้องกับหลายประเด็นและงบประมาณ อาจเป็นอุปสรรค อันจะทำให้
สำเร็จได้ยาก
4. การเรียนรู้ร่วมกัน สนับสนุนให้ทั้งอาจารย์และนักศึกษามีประสบการณ์การทำ
กิจกรรมใน ชั้นเรียนพร้อมกับกับมหาวิทยาลัยในต่างประเทศซึ่งเป็นโอกาสให้อาจารย์ผู้สอนได้เรียนรู้
แนวทางและเทคนิค วิธีการสอนของต่างประเทศ
5. การประเมินเพื่อการพัฒนา เมื่อดำเนินกิจกรรมความเป็นสากลไปได้ระยะหนึ่ง เช่น
2-3 ปีควรมีการประเมินผลที่ได้รับกับผลที่คาดหวังหรือตั้งเป้าหมายไว้และปัญหาอุปสรรคที่พบ

IV. ความเป็นสากลของการศึกษาและสถาบันอุดมศึกษาในบังคลาเทศ : กรณีศึกษา การพัฒนาความเป็นสากลของหลักสูตรบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ของบังคลาเทศ (Shuva, 2010)

กรณีศึกษาการพัฒนาสู่ความเป็นสากลโดยเน้นหลักสูตร กรณีประเทศบังคลาเทศ
แสดงให้เห็นว่าหลักสูตรมีความสำคัญและเป็นก้าวแรกของการพัฒนาห้องสมุดและการพัฒนาประเทศ
และกิจกรรมดังกล่าวเป็นกระบวนการที่ต้องใช้เวลา ต้องมีการวางแผนอย่างรอบคอบและจำเป็นต้อง
ได้รับความร่วมมือทั้งจากอาจารย์ การสนับสนุนของผู้บริหาร และการมีส่วนร่วมหรือความร่วมมือใน
ระดับสากล ผลการสำรวจสภาพการจัดการศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ในบัง
คลาเทศพบว่าเปิดสอนตั้งแต่ระดับประกาศนียบัตร ปริญญาตรี ปริญญาโทและปริญญาเอกและไม่
พบว่ามีสถาบันที่เปิดสอนแห่งใดมีกิจกรรมหรือโครงการที่เกี่ยวข้องกับความเป็นสากลและไม่มีสถาบัน
ใดเกี่ยวข้องกับสมาคมวิชาชีพนานาชาติ และทุกสถาบันเห็นว่าการแลกเปลี่ยนอาจารย์และทุนมี

ความสำคัญต่อการพัฒนาความเป็นสากลของหลักสูตร ภาพรวมมีปัญหาอุปสรรคสำคัญในการพัฒนาสู่สากล คือ ไม่มีการรับรองมาตรฐานและองค์กรที่รับผิดชอบในระดับชาติและหรือองค์กร/สมาคมวิชาชีพระดับชาติ อาจารย์ประจำไม่เพียงพอ ขาดการดำเนินโครงการและกิจกรรมการแลกเปลี่ยนนักศึกษาและอาจารย์ขาดแหล่งทุนจาก ยุโรป สหรัฐอเมริกา และแคนาดา และขาดอาจารย์ที่มีความรู้และประสบการณ์ในประเด็นใหม่ๆทางวิชาชีพ โดยเฉพาะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เช่น เรื่องห้องสมุดดิจิทัล จึงมีความพยายามเริ่มต้นโดยการทำโครงการพัฒนาสู่สากลในด้านหลักสูตร

หลักสูตรปริญญาโทนานาชาติเรื่องการเรียนรู้เรื่องห้องสมุดดิจิทัล (International Master in Digital Library Learning - DILL) ของสหภาพยุโรปเป็นหลักสูตรสองปี ดำเนินการร่วมกันระหว่างมหาวิทยาลัยออสโล ในประเทศนอร์เวย์ มหาวิทยาลัยทาลิน ประเทศเอสทัวเนีย และมหาวิทยาลัยปาร์มา ประเทศอิตาลี โดยมหาวิทยาลัยเหล่านี้หมุนเวียนกันสอนและนักศึกษาต้องศึกษาอยู่ในสถาบันร่วมอย่างน้อยหนึ่งภาคการศึกษา ภาคการศึกษาแรกรับผิดชอบโดยมหาวิทยาลัยออสโล ภาคการศึกษาที่สอง โดย มหาวิทยาลัยทาลิน ภาคการศึกษาที่สามโดยมหาวิทยาลัยปาร์มา ส่วนภาคการศึกษาที่สี่เป็นช่วงการทำวิทยานิพนธ์จึงขึ้นอยู่กับหัวข้อและอาจารย์ที่ปรึกษาว่าจะอยู่ที่ใด เนื้อหาที่สอนประกอบด้วย วิจัยและทฤษฎีของศาสตร์ เอกสารดิจิทัล การจัดการสารสนเทศและการจัดการความรู้ การจัดการทรัพยากรมนุษย์ การเข้าถึงห้องสมุดดิจิทัล ผู้ใช้และการใช้ห้องสมุดดิจิทัล: การประเมินเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

โครงการหลักสูตรห้องสมุดดิจิทัลของเวอร์จิเนียเทคกับมหาวิทยาลัยนอร์ทแคโรไลนา (Virginia Tech and the University of North Carolina (VT- UNC) Digital Library Curriculum Project) ได้รับทุนจากมูลนิธิวิทยาศาสตร์แห่งชาติให้ดำเนินการในช่วง ค.ศ.2006 – 2009) กรอบแนวคิดของหลักสูตรห้องสมุดดิจิทัลได้รับการออกแบบเป็นโมดูล 10 โมดูลอย่างเป็นระบบ ประกอบด้วยภาพรวม ดิจิทัลออบเจ็ค การพัฒนาคอลเลกชัน การจัดระบบสารสนเทศ/ความรู้ สถาปัตยกรรม พฤติกรรมของผู้ใช้/การปฏิสัมพันธ์ การบริการ การสงวนรักษา การจัดการและการประเมิน การศึกษาและวิจัยห้องสมุดดิจิทัล ในการพัฒนาโมดูลนั้น มีผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้งกลุ่มบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ และกลุ่มคอมพิวเตอร์ศาสตร์ มาร่วม ทำให้หลักสูตรที่พัฒนาขึ้นตอบสนองความต้องการของทั้งสองศาสตร์

ผลการวิเคราะห์หลักสูตรทั้งสองพบว่าหลักสูตรแรกเน้นมุมมองของบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์และหลักสูตรหลังเน้นคอมพิวเตอร์ และวิเคราะห์หลักสูตรบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ของบังคลาเทศ ทั้งระดับปริญญาตรีและระดับบัณฑิตศึกษาพบว่าบางรายวิชาเหมาะสมกับนักคอมพิวเตอร์ ไม่เหมาะสมสำหรับกลุ่มบรรณารักษศาสตร์และนักสารสนเทศ ในขณะที่บางรายวิชาเนื้อหาบางส่วนมีอยู่ในรายวิชาอื่นแล้ว จึงจำเป็นต้องประยุกต์และเลือกใช้ให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายและความต้องการในบริบทของแต่ละแห่งและมีข้อสรุปว่าในการพัฒนาหลักสูตร จำเป็นต้องให้ความสำคัญในเรื่องการบูรณาการเนื้อหาวิชา และมีข้อเสนอแนะให้จัดตั้งคณะกรรมการรับรองมาตรฐานการศึกษาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ระดับชาติเพื่อให้มี

การประกันคุณภาพและการพัฒนาสู่มาตรฐานสากล การปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานและเทคโนโลยีสารสนเทศ เครื่องมืออุปกรณ์โดยเฉพาะเทคโนโลยีการประชุมทางไกล แต่ยังคงต้องมีอาจารย์ต่างประเทศมาประสาน ติดตามงาน การพัฒนาหลักสูตรบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์สู่สากล ในรูปภาคีความร่วมมือในการเปิดสอนหลักสูตรบรรณารักษศาสตร์ดิจิทัล (Digital Librarianship) การรับอาจารย์เต็มเวลา การเปิดภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ในมหาวิทยาลัยแห่งใหม่ การแลกเปลี่ยนอาจารย์และนักศึกษากับสถาบันการศึกษาในวิชาชีพนี้ในภูมิภาคและนานาชาติ การสนับสนุนจากภาครัฐและบทบาทของสมาคมห้องสมุดและวิชาชีพระดับชาติ

V. ความเป็นสากลของการศึกษาและสถาบันอุดมศึกษาในประเทศมาเลเซีย :

กรณีศึกษาหุ้นส่วนเชิงกลยุทธ์ (Mansor & Ismail, 2009)

ความต้องการของตลาดโลกได้ส่งผลให้สถาบันต้องพัฒนาการจัดการศึกษาให้เป็นสากล รวมถึงบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ กรณีศึกษาภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยนานาชาติอิสลามมาเลเซีย (International Islamic University Malaysia) ตอบสนองพันธกิจของมหาวิทยาลัยในการพัฒนาสู่สากล โดยจัดตั้งคณะกรรมการเฉพาะกิจ ประกอบด้วยผู้แทนจากภาควิชาและผู้แทนจากหอสมุดของมหาวิทยาลัยเพื่อประเมินหลักสูตรและเชื่อมโยงแผนกลยุทธ์ของภาควิชาเข้ากับเป้าหมายของมหาวิทยาลัย และกลยุทธ์ความเป็นสากลและความเป็นเลิศในการวิจัย ผลการดำเนินงานสะท้อนให้เห็นแนวคิดการพัฒนาความเป็นสากลในเชิงกลยุทธ์ โดยการทำงานเป็นหุ้นส่วนความร่วมมือกัน (collaborative partnership) และหุ้นส่วนเชิงกลยุทธ์ระหว่างภาควิชากับหอสมุดของมหาวิทยาลัยและมีพันธมิตรเชิงกลยุทธ์กับภาคธุรกิจและอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง เป็นการเชื่อมโยงระหว่างทฤษฎีกับปฏิบัติ ในการเรียนการสอนและการวิจัย

ความร่วมมือระหว่างห้องสมุดและภาควิชาในประเด็นความเป็นสากลกำหนดขอบเขตในเรื่องหลักสูตรที่เป็นสากล พื้นที่กลุ่มเล็ก (nich area) การฝึกงาน การวิจัยและโครงการพิเศษ ปัจจัยแห่งความสำเร็จที่ต้องมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเกิดจากความพยายามร่วมกันคือ การมีข้อตกลงร่วมกันในการสร้างความตระหนักและบทบาทของผู้เกี่ยวข้องในกระบวนการพัฒนาสู่สากล มีแนวทางที่ชัดเจนในการบูรณาการประเด็นความเป็นสากลในหลักสูตร บทบาทของหอสมุด และการทำงานร่วมกันของทั้งสองฝ่าย การดำเนินโครงการความร่วมมือทั้งหมดให้เป็นทางการ เพื่อให้เกิดความยั่งยืน และการจ้างอาจารย์ที่มีความรู้ในเรื่องความเป็นสากลของการศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์

สรุปผลการวิเคราะห์แนวคิด มุมมองและการปฏิบัติของการพัฒนาความเป็นสากลของการศึกษาและสถาบันการศึกษามหาวิทยาลัยและสารสนเทศศาสตร์จากกรณีศึกษาข้างต้น สะท้อนให้เห็นแนวคิดความจำเป็นของความเป็นสากลและความเป็นสากลของการศึกษาและสถาบันการศึกษามหาวิทยาลัยและสารสนเทศศาสตร์ ขอบข่ายการดำเนินการซึ่งมีแนวปฏิบัติที่ดีแตกต่างกันดังนี้

ประเทศและสถาบัน	แนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาความเป็นสากล
เดนมาร์ค ราชวิทยาลัยบรรณารักษศาสตร์ และสารสนเทศศาสตร์	<ul style="list-style-type: none"> - การพัฒนายุทธศาสตร์ระดับชาติ - สถาบันมีการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมายเชิงกลยุทธ์ เป้าหมายย่อย เกณฑ์ และกิจกรรม - เป้าหมายเชิงกลยุทธ์ ประกอบด้วย ความร่วมมือและข้อตกลง เน้น การเรียนการสอน และการวิจัย การรับสมาชิก คุณภาพสูง การย้ายถิ่นและแลกเปลี่ยน ความต่างทางวัฒนธรรม และการจ้างงาน
สหรัฐอเมริกา แคนาดาและยุโรป	<ul style="list-style-type: none"> - การจำแนกเป็นความเป็นสากลที่บ้านและการศึกษาข้ามพรมแดน - ความเป็นสากลเน้นการจัดการศึกษาและวิจัย - ความสำคัญเน้นหลักสูตรที่เป็นสากลในมิติต่างๆ เช่น หลักสูตรนานาชาติ การบูรณาการประเด็นความเป็นสากลไว้ในหลักสูตร รายวิชา และการเรียนการสอน - การมีความร่วมมือและข้อตกลงอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการในเรื่องการย้ายถิ่นของนักศึกษา
อินเดีย	<ul style="list-style-type: none"> - การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารขับเคลื่อนการพัฒนาความเป็นสากล โดยการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ - การสร้างความร่วมมือในการจัดการศึกษากับสถาบันการศึกษาในต่างประเทศ - การบริหารจัดการ โดยเริ่มต้นจากสิ่งที่เป็นไปได้หรือเฉพาะ ต่อจากนั้นจึงพัฒนาตามลำดับ - มีการประเมินกิจกรรมและผลการดำเนินงานการพัฒนาความเป็นสากล
บังคลาเทศ โครงการหลักสูตรห้องสมุดดิจิทัล ของเวอร์จิเนียกับมหาวิทยาลัย นอร์ธแคโรไลนา	<ul style="list-style-type: none"> - การประกันคุณภาพและการพัฒนาสู่มาตรฐานสากล - การปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานและเทคโนโลยีสารสนเทศ เครื่องมืออุปกรณ์โดยเฉพาะเทคโนโลยีการประชุมทางไกล - ภาควิชาความร่วมมือในการจัดการศึกษา - การแลกเปลี่ยนอาจารย์และนักศึกษากับสถาบันการศึกษาในวิชาชีพนี้ในภูมิภาคและนานาชาติ - การสนับสนุนจากภาครัฐและบทบาทของสมาคมห้องสมุดและวิชาชีพระดับชาติ

จากตารางสรุปข้างต้น จะเห็นว่าแนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาความเป็นสากลสามารถดำเนินการได้หลายแนวทาง โดยครอบคลุมด้านการบริหารจัดการ โดยเฉพาะการกำหนดวิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์ การทำงานแบบหุ้นส่วนเชิงกลยุทธ์ การทำงานร่วมกัน ความร่วมมือ ร่วมใจ มีเครือข่าย ภาควิชาความร่วมมือระดับชาติและระดับสากล การสนับสนุนจากภาครัฐและองค์กรทางวิชาชีพ ด้านการจัดการศึกษา โดยเน้นหลักสูตร ความเป็นสากลของหลักสูตร การบูรณาการในการเรียนและการสอน อาจารย์และนักศึกษา โดยเฉพาะการเคลื่อนย้ายและแลกเปลี่ยน การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารขยายพรมแดนการพัฒนาสู่ความเป็นสากล

ผู้วิจัยนำผลสรุปที่ได้ร่วมกับผลการศึกษาดำเนินการตามวัตถุประสงค์ข้อ 1 ไปใช้ในการพัฒนาร่างยุทธศาสตร์ความเป็นสากลของสถาบันการศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ประเทศไทยตามวัตถุประสงค์ข้อ 4 ดังปรากฏผลการศึกษาในตอนท้ายที่ 4 ต่อไป

ตอนที่ 4 ผลการพัฒนายุทธศาสตร์การพัฒนาความเป็นสากลของสถาบันการศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ในประเทศไทย

ยุทธศาสตร์การพัฒนาความเป็นสากลของสถาบันการศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ในประเทศไทยพัฒนาขึ้นจากการวิเคราะห์ และสังเคราะห์เอกสาร การสัมภาษณ์/ การสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้อง ทั้งในระดับชาติและสากล การสำรวจสภาพความเป็นสากลของการจัดการศึกษาหลักสูตรบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ระดับบัณฑิตศึกษาในประเทศไทย การศึกษากรณีศึกษาการดำเนินการพัฒนาความเป็นสากลของต่างประเทศ ตลอดจนความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ นักการศึกษา นักวิชาการ นักวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง

สรุปผลการศึกษาดังนี้ความสอดคล้องของความคิดเห็นของกลุ่มนักการศึกษา นักวิชาการ และนักวิชาชีพ ต่อร่างยุทธศาสตร์การพัฒนาความเป็นสากลของสถาบันการศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ปรากฏดังตารางที่ 4.5 และผลการศึกษาคำดัชนีความสอดคล้องของความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและผลการประชุมระดมความคิด/สัมภาษณ์ กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ ปรากฏดังตารางที่ 4.6 พร้อมผลสรุปเชิงพรรณนาในส่วนสุดท้าย

ร่างยุทธศาสตร์ความเป็นสากลที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วย 3 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ หลัก ได้แก่ การย้ายถิ่น การซึมซับ และความร่วมมือและเครือข่าย

ยุทธศาสตร์การพัฒนาความเป็นสากลระดับสถาบันประกอบด้วยยุทธศาสตร์ความเป็นสากลสี่ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการบริหารจัดการ 2) ด้านการจัดการศึกษา 3) ด้านการวิจัย และ 4) ด้านการบริการทางวิชาการ โดยแต่ละด้านมีรายการยุทธศาสตร์ย่อย ซึ่งสถาบันสามารถสร้างจุดเน้นตาม “อัตลักษณ์” และบริบทของสถาบัน

ตารางที่ 4. 5 ค่าดัชนีความสอดคล้องความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ นักวิชาการ และนักวิชาชีพ
บรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ต่อร่างยุทธศาสตร์การพัฒนาคณาความเป็นสากลของ
การศึกษาวชิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์

ข้อ	ยุทธศาสตร์	ค่าดัชนี ความสอดคล้อง(IOC)
	ยุทธศาสตร์หลัก	
1	การย้ายถิ่น เช่น การแลกเปลี่ยนอาจารย์ นักศึกษา นักวิจัย อาจารย์อาคันตุกะ การจ้างงาน	0.94
2	การซึมซับ (infusion) เช่น การบูรณาการในหลักสูตร การเรียนการสอน มิติมุมมองข้ามวัฒนธรรม	0.79
3	ความร่วมมือและเครือข่ายในด้านการศึกษา การวิจัย การบริการสังคม ทั้งระดับบุคคล และสถาบัน	0.97
	ยุทธศาสตร์ระดับสถาบัน	
i.	ด้านการบริหารจัดการ	
1.1	มีพันธกิจ/ วิสัยทัศน์ / นโยบาย/แผนยุทธศาสตร์ระดับมหาวิทยาลัยเกี่ยวข้องกับความเป็นสากล/ความเป็นนานาชาติ/ต่างประเทศ	1.00
1.2	มีพันธกิจ/ วิสัยทัศน์ / นโยบาย/แผนยุทธศาสตร์ระดับคณะเกี่ยวข้องกับความเป็นสากล/ความเป็นนานาชาติ/ต่างประเทศ	0.94
1.3	มีพันธกิจ/ วิสัยทัศน์ / นโยบาย/แผนยุทธศาสตร์ระดับภาควิชา/โปรแกรมวิชาเกี่ยวข้องกับความเป็นสากล/ความเป็นนานาชาติ/ต่างประเทศ	0.91
1.4	มีความร่วมมืออย่างเป็นทางการ/MOU ในระดับมหาวิทยาลัยกับสถาบันการศึกษาที่เปิดสอนวิชาสารสนเทศศาสตร์	0.82
1.5	มีความร่วมมืออย่างเป็นทางการ/MOUในระดับคณะกับสถาบันการศึกษาที่เปิดสอนวิชาสารสนเทศศาสตร์	0.82
1.6	มีความร่วมมืออย่างเป็นทางการ/MOUในระดับภาควิชา/โปรแกรมวิชากับสถาบันการศึกษาที่เปิดสอนวิชาสารสนเทศศาสตร์	0.85
1.7	มีนโยบายและแผนการพัฒนาอาจารย์ให้มีความรู้ ประสบการณ์และสมรรถนะระดับนานาชาติ	0.97
1.8	มีงบประมาณจัดสรรอย่างต่อเนื่องสำหรับกิจกรรมการพัฒนาสู่สากล	0.94
1.9	สถานที่ สิ่งแวดล้อมและบรรยากาศของหน่วยงานเอื้อต่อการพัฒนาสู่สากล	0.76
1.10	หน่วยงานมีโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่เอื้ออำนวย การดำเนินกิจกรรมความเป็นสากล	0.88

ข้อ	ยุทธศาสตร์	ค่าดัชนี ความสอดคล้อง(IOC)
1.11	มีเครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์ ทันสมัยเพียงพอสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมความเป็นสากล	0.88
1.12	มีคอลเลคชันและบริการออนไลน์ของห้องสมุดสนับสนุนการเรียนการสอน	0.82
1.13	มีการสื่อสารออนไลน์กับผู้เกี่ยวข้องเป็นภาษาต่างประเทศ	0.85
1.14	มีเว็บไซต์ที่นำเสนอเรื่องเกี่ยวกับหลักสูตร/โปรแกรมวิชาเป็นภาษาอังกฤษ	0.88
1.15	มีการดำเนินการตามมาตรฐานและการประกันคุณภาพโดยอิงเกณฑ์สากล	0.82
1.16	สมาชิกภาพในองค์การ/สมาคมวิชาการและวิชาชีพสารสนเทศศาสตร์ในระดับสากล	0.94
II	ด้านการจัดการเรียนการสอน	
	2.1หลักสูตร	
2.1.1	มีผู้เชี่ยวชาญจากต่างประเทศร่วมในการพัฒนา/ปรับปรุงหลักสูตร	0.94
2.1.2	การเปิดสอนหลักสูตรนานาชาติ	0.74
2.1.3	เนื้อหาเน้นนานาชาติศึกษา/ ภูมิภาคศึกษา	1.00
2.1.4	เนื้อหาสาระของหลักสูตรเป็นสากล	0.97
2.1.5	รายวิชามีเนื้อหาเกี่ยวกับความเป็นสากลของการศึกษาและวิชาชีพ	0.94
2.1.6	มีการลงทะเบียนข้ามสถาบันกับต่างประเทศ	0.68
2.1.7	มีการเทียบโอนหน่วยกิตกับสถาบันในต่างประเทศได้	0.74
2.1.8	มีการกำหนดคุณสมบัติของนักศึกษาในด้านสมรรถนะภาษาอังกฤษ/ภาษาต่างประเทศเป็นเงื่อนไขในหลักสูตร	0.85
2.1.9	มีรายวิชาภาษาต่างประเทศกำหนดไว้ในหลักสูตร	0.91
2.1.10	เปิดรับนักศึกษาทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ	0.88
2.1.11	เปิดสอนหลักสูตรในต่างประเทศหรือขยายโอกาสการศึกษาสำหรับผู้สนใจในต่างประเทศ	0.79
	2.2 การเรียนการสอน	
2.2.1	จัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษทั้งหลักสูตร	0.26
2.2.2	จัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษบางรายวิชา	0.24
2.2.3	เปิดสอนหลักสูตรร่วมกับสถาบันต่างประเทศ joint degree program	0.88
2.2.4	เปิดสอนหลักสูตร double degree program ร่วมกับสถาบันต่างประเทศ	0.79
2.2.5	จัดการเรียนการสอนออนไลน์	0.88
2.2.6	กำหนดให้อ่าน/ใช้สื่อการศึกษาส่วนใหญ่ภาษาอังกฤษ	0.85
2.2.7	ร่วมกับสถาบันต่างประเทศผลิตสื่อการศึกษาเป็นภาษาต่างประเทศ	0.91
2.2.8	มีนโยบายเกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในต่างประเทศ	0.79

ข้อ	ยุทธศาสตร์	ค่าดัชนี ความสอดคล้อง (IOC)
	2.3 อาจารย์ประจำหลักสูตรและผู้สอน	
2.3.1	ได้รับการศึกษา อบรมและมีประสบการณ์ต่างประเทศ	0.82
2.3.2	มีความสามารถใช้ภาษาต่างประเทศที่ใช้สอน	0.82
2.3.3	มีผลงานทางวิชาการเผยแพร่ระดับนานาชาติ	0.91
2.3.4	มีบทบาท/มีส่วนร่วมในกิจกรรมระดับสากล เช่น เป็นกรรมการองค์การ/สมาคมวิชาการ วิชาชีพนานาชาติ รวมทั้งการได้รับการประกาศเกียรติคุณหรือชื่อเสียงในระดับสากล	0.79
2.3.5	มีอาจารย์แลกเปลี่ยนกับสถาบันในต่างประเทศ	0.88
2.3.6	มีอาจารย์ต่างประเทศร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน เช่น เป็นผู้สอน เป็นที่ปรึกษา/กรรมการสอบ/ผู้ทรงคุณวุฒิวิทยานิพนธ์/ดุษฎีนิพนธ์	0.88
2.3.7	มีอาจารย์อาคันตุกะ guest professor , visiting professor จากต่างประเทศ	0.88
2.3.8	มีการจ้าง/ทุนสำหรับอาจารย์ต่างประเทศมาร่วมกิจกรรมของหลักสูตร	0.79
2.3.9	มีทุนสำหรับอาจารย์ศึกษาต่อต่างประเทศ	0.85
2.3.10	มีทุนสำหรับอาจารย์ไปประชุม สัมมนา เสนอผลงาน บรรยายในการประชุมนานาชาติ	0.88
2.3.11	มีทุน/เงินรางวัลสำหรับการเผยแพร่บทความในวารสารระดับนานาชาติ	0.85
2.3.12	มีทุนสำหรับอาจารย์ฝึกอบรมและดูงานต่างประเทศ	0.91
	ด้านนักศึกษา	
2.4.1	กำหนดให้นักศึกษาศึกษาดูงาน/ฝึกงานต่างประเทศ	0.85
2.4.2	กำหนดให้นักศึกษาเสนอผลงานทางวิชาการ/เผยแพร่ผลงานในการประชุมนานาชาติหรือในวารสารระดับนานาชาติ	0.79
2.4.3	มีการแลกเปลี่ยนนักศึกษานานาชาติกับสถาบันในต่างประเทศ	0.94
2.4.4	มีการศึกษา อบรม ดูงานในต่างประเทศเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา	0.88
2.4.5	มีทุนสำหรับนักศึกษาไปศึกษา อบรม ดูงานในต่างประเทศในเรื่องที่เกี่ยวข้อง	0.94
2.4.6	มีทุนสำหรับนักศึกษาต่างชาติมาศึกษาที่ประเทศไทย	0.74
III	ด้านการวิจัย	
3.1	มีโครงการวิจัย/ผลงานวิจัยที่อาจารย์และ/หรือนักศึกษาทำร่วมกับต่างประเทศ	0.88
3.2	มีทุนสนับสนุนการวิจัยร่วมกับต่างประเทศ	0.88
3.3	มีอาจารย์ได้รับทุนวิจัยจากแหล่งทุนต่างประเทศ	0.88
3.4	มีทุนสนับสนุนนักวิจัยจากต่างประเทศ	0.82

ข้อ	ยุทธศาสตร์	ค่าดัชนี ความสอดคล้อง (IOC)
IV	ด้านการบริการทางวิชาการ	
4.1	มีจัดกิจกรรมทางวิชาการร่วมกับสถาบันในต่างประเทศเพื่อเป็นบริการทางวิชาการแก่สังคม	0.82
4.2	มีอาจารย์/ผู้ทรงคุณวุฒิในต่างประเทศร่วมในกิจกรรมบริการทางวิชาการแก่สังคม	0.88
4.3	มีอาจารย์ได้รับเชิญเป็นบรรณาธิการ/กองบรรณาธิการวารสารระดับนานาชาติ	0.82
4.4	มีอาจารย์ได้รับเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ/peer reviewer ของวารสาร สิ่งพิมพ์วิชาการ ระดับนานาชาติ หรือของสถาบันในต่างประเทศ	0.88
4.5	มีอาจารย์ได้รับเชิญเป็นที่ปรึกษา/กรรมการสอบ /ผู้ทรงคุณวุฒิวิทยา นิพนธ์/คุษฎีนิพนธ์ของต่างประเทศ	0.79

ตารางที่ 4.5 พบว่า ค่าดัชนีความสอดคล้องความคิดเห็นของอาจารย์ นักวิชาการ และนักวิชาชีพ บรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ต่อร่างยุทธศาสตร์การพัฒนาความเป็นสากลของสถาบันการศึกษา วิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ในแต่ละรายการมีค่าดัชนีความสอดคล้องเกิน 0.68 ซึ่งถือว่าผ่านเกณฑ์ที่กำหนด (0.6) มีเพียงสองรายการที่ต่ำกว่าเกณฑ์ ในด้านการจัดการศึกษา ได้แก่ รายการ 2.2.1 จัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษทั้งหลักสูตร มีค่าดัชนีความสอดคล้อง 0.26 และรายการ 2.2.2 จัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษบางรายวิชา 0.24

รายการที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง 1.00 มีสองรายการ คือ ด้านการบริหาร 1.1.1 มีพันธกิจ/วิสัยทัศน์ / นโยบาย/แผนยุทธศาสตร์ระดับมหาวิทยาลัยเกี่ยวข้องกับความเป็นสากล/ความเป็นนานาชาติ/ต่างประเทศ และด้านการจัดการศึกษา 2.1.3 หลักสูตร เนื้อหาเน้นนานาชาติศึกษา/ ภูมิภาคศึกษา

ตารางที่ 4. 6 ค่าดัชนีความสอดคล้องความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิในวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ
 สารสนเทศศาสตร์ต่อร่างยุทธศาสตร์การพัฒนาความเป็นสากลของสถาบันการศึกษาวิชา
 บรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์

ข้อ	ยุทธศาสตร์	ค่าดัชนี ความสอดคล้อง(IOC)
	ยุทธศาสตร์หลัก	
1	การย้ายถิ่น เช่น การแลกเปลี่ยนอาจารย์ นักศึกษา นักวิจัย อาจารย์อาคันตุกะ การจ้างงาน	1.00
2	การซึมซับ (infusion) เช่น การบูรณาการในหลักสูตร การเรียนการสอน มิติมุมมองการข้ามวัฒนธรรม	0.75
3	เครือข่ายและหุ้นส่วนเชิงกลยุทธ์ในด้านการศึกษา การวิจัย การบริการสังคม ทั้งระดับบุคคลและสถาบัน	1.00
	ยุทธศาสตร์ระดับสถาบัน	
I.	ด้านการบริหารจัดการ	
1.1	มีพันธกิจ/ วิสัยทัศน์ / นโยบาย/แผนยุทธศาสตร์ระดับมหาวิทยาลัยเกี่ยวข้องกับความเป็นสากล/ความเป็นนานาชาติ/ต่างประเทศ	1.00
1.2	มีพันธกิจ/ วิสัยทัศน์ / นโยบาย/แผนยุทธศาสตร์ระดับคณะเกี่ยวข้องกับความเป็นสากล/ความเป็นนานาชาติ/ต่างประเทศ	1.00
1.3	มีพันธกิจ/ วิสัยทัศน์ / นโยบาย/แผนยุทธศาสตร์ระดับภาควิชา/โปรแกรมวิชาเกี่ยวข้องกับความเป็นสากล/ความเป็นนานาชาติ/ต่างประเทศ	1.00
1.4	มีความร่วมมืออย่างเป็นทางการ/MOU ในระดับมหาวิทยาลัยกับสถาบันการศึกษาที่เปิดสอนวิชาสารสนเทศศาสตร์	0.88
1.5	มีความร่วมมืออย่างเป็นทางการ/MOUในระดับคณะกับสถาบันการศึกษาที่เปิดสอนวิชาสารสนเทศศาสตร์	0.88
1.6	มีความร่วมมืออย่างเป็นทางการ/MOUในระดับภาควิชา/โปรแกรมวิชากับสถาบันการศึกษาที่เปิดสอนวิชาสารสนเทศศาสตร์	0.88
1.7	มีนโยบายและแผนการพัฒนาอาจารย์ให้มีความรู้ ประสบการณ์และสมรรถนะระดับนานาชาติ	1.00
1.8	มีงบประมาณจัดสรรอย่างต่อเนื่องสำหรับกิจกรรมการพัฒนาสู่สากล	1.00
1.9	สถานที่ สิ่งแวดล้อมและบรรยากาศของหน่วยงานเอื้อต่อการพัฒนาสู่สากล	1.00
1.10	หน่วยงานมีโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่เอื้ออำนวย การดำเนินกิจกรรมความเป็นสากล	1.00

ข้อ	ยุทธศาสตร์	ค่าดัชนี ความสอดคล้อง(IOC)
1.11	มีเครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์ ทันสมัย เพียงพอในสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมความเป็นสากล	1.00
1.12	มีคอลเลกชันและบริการออนไลน์ของห้องสมุดสนับสนุนการเรียนการสอน	1.00
1.13	มีการสื่อสารออนไลน์กับผู้เกี่ยวข้องเป็นภาษาต่างประเทศ	1.00
1.14	มีเว็บไซต์ที่นำเสนอเรื่องเกี่ยวกับหลักสูตร/โปรแกรมวิชาเป็นภาษาอังกฤษ	1.00
1.15	มีการดำเนินการตามมาตรฐานและการประกันคุณภาพโดยอิงเกณฑ์สากล	1.00
1.16	สมาชิกภาพในองค์การ/สมาคมวิชาการและวิชาชีพสารสนเทศศาสตร์ในระดับสากล	0.88
II	ด้านการจัดการศึกษา	
	2.1หลักสูตร	
2.1.1	มีผู้เชี่ยวชาญจากต่างประเทศร่วมในการพัฒนา/ปรับปรุงหลักสูตร	1.00
2.1.2	เปิดสอนหลักสูตรนานาชาติ	0.88
2.1.3	เนื้อหาเน้นนานาชาติศึกษา/ ภูมิภาคศึกษา	0.88
2.1.4	เนื้อหาสาระของหลักสูตรเป็นสากล	0.88
2.1.5	รายวิชามีเนื้อหาเกี่ยวกับความเป็นสากลของการศึกษาและวิชาชีพ	0.88
2.1.6	มีการลงทะเบียนข้ามสถาบันกับต่างประเทศ	0.88
2.1.7	มีการเทียบโอนหน่วยกิตกับสถาบันในต่างประเทศได้	0.88
2.1.8	มีการกำหนดคุณสมบัติของนักศึกษาในด้านสมรรถนะภาษาอังกฤษ/ภาษาต่างประเทศเป็นเงื่อนไขในหลักสูตร	1.00
2.1.9	มีรายวิชาภาษาต่างประเทศกำหนดไว้ในหลักสูตร	1.00
2.1.10	เปิดรับนักศึกษาทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ	0.88
2.1.11	เปิดสอนหลักสูตรในต่างประเทศหรือขยายโอกาสการศึกษาสำหรับผู้สนใจในต่างประเทศ	1.00
	2.2 การจัดการเรียนการสอน	
2.2.1	จัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษทั้งหลักสูตร	0.25
2.2.2	จัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษบางรายวิชา	0.50
2.2.3	เปิดสอนหลักสูตรร่วมกับสถาบันต่างประเทศ joint degree program	1.00
2.2.4	เปิดสอนหลักสูตร double degree program ร่วมกับสถาบันต่างประเทศ	1.00
2.2.5	จัดการเรียนการสอนออนไลน์	0.75
2.2.6	กำหนดให้อ่าน/ใช้สื่อการศึกษาส่วนใหญ่ภาษาอังกฤษ	0.88
2.2.7	ร่วมกับสถาบันต่างประเทศผลิตสื่อการศึกษาเป็นภาษาต่างประเทศ	0.88
2.2.8	มีนโยบายเกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในต่างประเทศ	0.88

ข้อ	ยุทธศาสตร์	ค่าดัชนี ความสอดคล้อง(IOC)
	2.3 อาจารย์ประจำหลักสูตรและผู้สอน	
2.3.1	ได้รับการศึกษา อบรมและมีประสบการณ์ต่างประเทศ	1.00
2.3.2	มีความสามารถใช้ภาษาต่างประเทศที่ใช้สอน	1.00
2.3.3	มีผลงานทางวิชาการเผยแพร่ระดับนานาชาติ	1.00
2.3.4	มีบทบาท/มีส่วนร่วมในกิจกรรมระดับสากล เช่น เป็นกรรมการองค์การ/สมาคมวิชาการ วิชาชีพนานาชาติ รวมทั้งการได้รับการประกาศเกียรติคุณหรือชื่อเสียงในระดับสากล	0.88
2.3.5	มีอาจารย์แลกเปลี่ยนกับสถาบันในต่างประเทศ	1.00
2.3.6	มีอาจารย์ต่างประเทศร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน เช่น เป็นผู้สอน เป็นที่ปรึกษา/กรรมการสอบ/ผู้ทรงคุณวุฒิวิทยานิพนธ์/ดุษฎีนิพนธ์	0.88
2.3.7	มีอาจารย์อาคันตุกะ guest professor , visiting professor จากต่างประเทศ	1.00
2.3.8	มีการจ้าง/ทุนสำหรับอาจารย์ต่างประเทศมาร่วมกิจกรรมของหลักสูตร	0.88
2.3.9	มีทุนสำหรับอาจารย์ศึกษาต่อต่างประเทศ	1.00
2.3.10	มีทุนสำหรับอาจารย์ไปประชุม สัมมนา เสนอผลงาน บรรยาย ในการประชุมนานาชาติ	1.00
2.3.11	มีทุน/เงินรางวัลสำหรับการเผยแพร่บทความในวารสารระดับนานาชาติ	0.88
2.3.12	มีทุนสำหรับอาจารย์ฝึกอบรมและ ดูงานต่างประเทศ	1.00
	2.4 นักศึกษา	
2.4.1	กำหนดให้นักศึกษาศึกษาดูงาน/ฝึกงานต่างประเทศ	0.63
2.4.2	กำหนดให้นักศึกษาเสนอผลงานทางวิชาการ/เผยแพร่ผลงานในการประชุมนานาชาติหรือในวารสารระดับนานาชาติ	0.88
2.4.3	มีการแลกเปลี่ยนนักศึกษานานาชาติกับสถาบันในต่างประเทศ	0.88
2.4.4	มีการศึกษา อบรม ดูงานในต่างประเทศเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา	0.63
2.4.5	มีทุนสำหรับนักศึกษาไปศึกษา อบรม ดูงานในต่างประเทศในเรื่องที่เกี่ยวข้อง	1.00
2.4.6	มีทุนสำหรับนักศึกษาต่างชาติมาศึกษาที่ประเทศไทย	0.63
III	ด้านการวิจัย	
3.1	มีโครงการวิจัย/ผลงานวิจัยที่อาจารย์และ/หรือนักศึกษาทำร่วมกับต่างประเทศ	1.00
3.2	มีทุนสนับสนุนการวิจัยร่วมกับต่างประเทศ	1.00
3.3	มีอาจารย์ได้รับทุนวิจัยจากแหล่งทุนต่างประเทศ	0.75
3.4	มีทุนสนับสนุนนักวิจัยจากต่างประเทศ	0.75
IV	ด้านการบริการวิชาการแก่สังคม	

ข้อ	ยุทธศาสตร์	ค่าดัชนี ความสอดคล้อง(IOC)
4.1	มีจัดกิจกรรมทางวิชาการร่วมกับสถาบันในต่างประเทศเพื่อเป็นบริการทางวิชาการแก่สังคม	1.00
4.2	มีอาจารย์/ผู้ทรงคุณวุฒิในต่างประเทศร่วมในกิจกรรมบริการทางวิชาการแก่สังคม	1.00
4.3	มีอาจารย์ได้รับเชิญเป็นบรรณาธิการ/กองบรรณาธิการวารสารระดับนานาชาติ	0.63
4.4	มีอาจารย์ได้รับเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ/peer reviewer ของวารสาร สิ่งพิมพ์วิชาการ ระดับนานาชาติ หรือของสถาบันในต่างประเทศ	1.00
4.5	มีอาจารย์ได้รับเชิญเป็นที่ปรึกษา/กรรมการสอบ /ผู้ทรงคุณวุฒิวิทยานิพนธ์/ดุษฎีนิพนธ์ของต่างประเทศ	0.75

ตารางที่ 4.6 พบว่า ค่าดัชนีความสอดคล้องความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิในวิชาชีพ บรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ต่อร่างยุทธศาสตร์การพัฒนาความเป็นสากลของสถาบันการศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ในแต่ละรายการมีค่าดัชนีความสอดคล้องเกิน 0.63 ผ่านเกณฑ์ผ่านที่กำหนด (0.6) มีเพียงสองรายการที่ต่ำกว่าเกณฑ์ ในด้านการจัดการศึกษา ได้แก่ รายการ 2.2.1 จัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษทั้งหลักสูตร มีค่าดัชนีความสอดคล้อง 0.25 และรายการ 2.2.2 จัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษบางรายวิชามีค่าดัชนีความสอดคล้อง 0.50

รายการที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง 1.00 มี 34 รายการ ดังนี้ ยุทธศาสตร์หลัก 2 รายการ รายการ 1. การย้ายถิ่น และ 3. เครือข่ายและหุ้นส่วนความร่วมมือ ส่วนยุทธศาสตร์ระดับสถาบัน ด้านการบริหารจัดการ มี 12 รายการ ในจำนวน 16 รายการ ด้านการจัดการศึกษา มี 15 รายการ ในจำนวนทั้งหมด 38 รายการ ด้านการวิจัย จำนวน 2 รายการ ในจำนวนทั้งหมด 4 รายการ และ ด้านการบริการวิชาการ จำนวน 3 รายการ ในจำนวนทั้งหมด 5 รายการ

ผลการศึกษาค่าดัชนีความสอดคล้องความคิดเห็นต่อร่างยุทธศาสตร์การพัฒนาความเป็นสากลของการศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ของกลุ่มผู้บริหาร อาจารย์ นักวิชาการ และนักวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ และกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิมีประเด็นความสอดคล้องกัน สรุปได้ดังนี้

รายการที่ทั้งสองกลุ่มมีความเห็นสอดคล้องกัน โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากัน ได้แก่ ยุทธศาสตร์ระดับสถาบัน ด้านการบริหารจัดการ รายการ 1.1 มีพันธกิจ/ วิสัยทัศน์ / นโยบาย/แผน ยุทธศาสตร์ระดับมหาวิทยาลัยเกี่ยวข้องกับความเป็นสากล/ความเป็นนานาชาติ/ต่างประเทศ (1.00) ด้านการจัดการศึกษา หลักสูตร รายการ 2.1.10 เปิดรับนักศึกษาชาวไทยและชาวต่างประเทศ (0.88) และทั้งสองกลุ่มมีความเห็นสอดคล้องกันในสองรายการที่ไม่ผ่านเกณฑ์ เนื่องจากมีค่าดัชนีความสอดคล้องต่ำกว่า 0.60 ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนการสอน 2.2.1 จัดการเรียนการสอนเป็น

ภาษาอังกฤษทั้งหลักสูตร (0.25) และ 2.2.2 จัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษบางรายวิชา (0.50) และเป็นที่น่าสังเกตว่ารายการค่าดัชนีความสอดคล้องของกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง 1.00 มีมากกว่ากลุ่ม ผู้บริหาร อาจารย์ นักวิชาการ และนักวิชาชีบบรรณารักษศาสตร์ และสารสนเทศศาสตร์

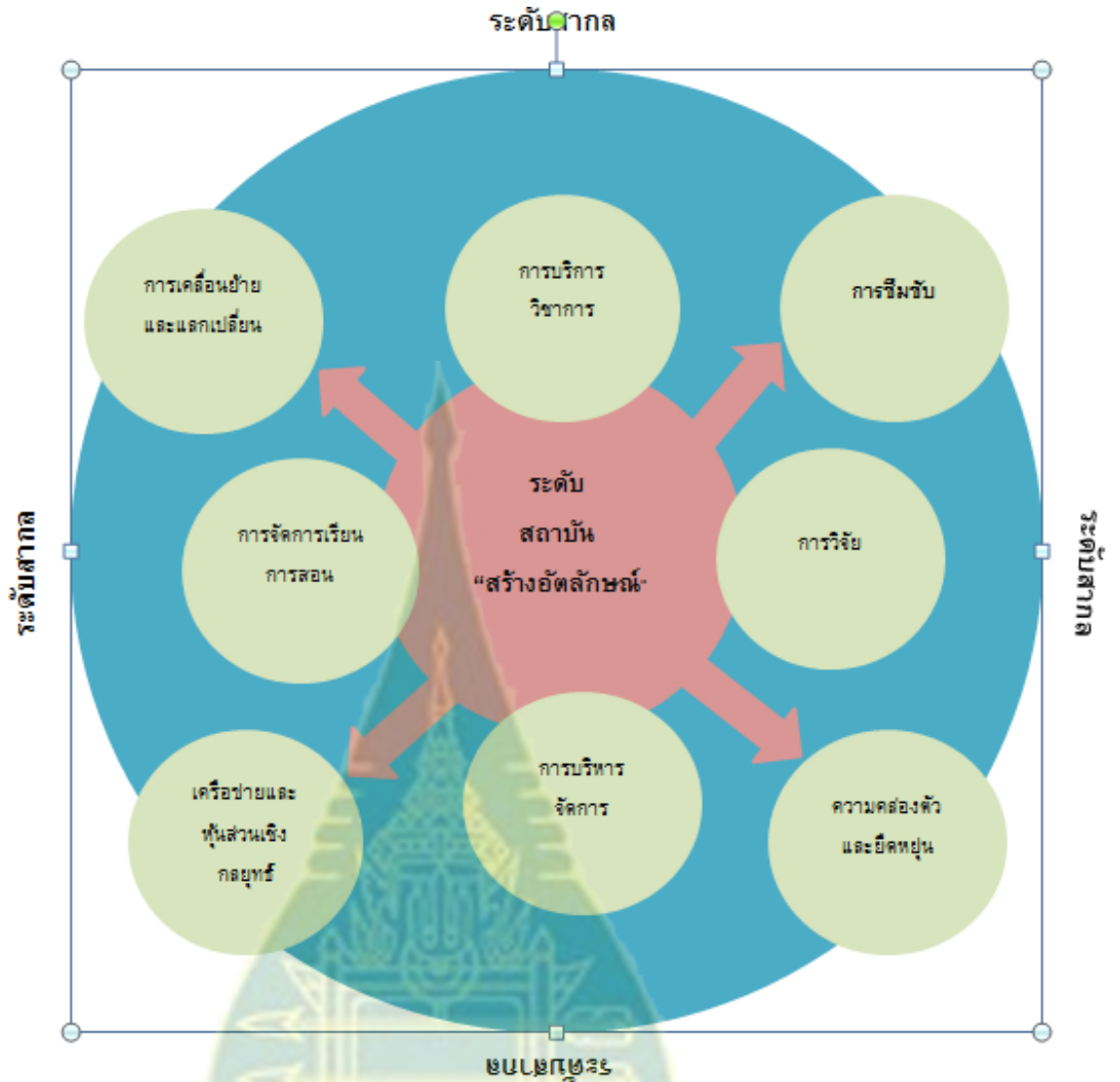
ผู้วิจัยนำผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องนำเสนอในการสัมมนา/ สันทนาการกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ และได้ปรับปรุงอีกครั้งตามผลการสนทนากลุ่มและการสัมมนาแนวคิดจากผู้ทรงคุณวุฒิจากต่างประเทศเกี่ยวกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาคณาจารย์เป็นสาขาสถาบันการศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ดังนี้

เพิ่มประเด็นในเรื่องการย้ายถิ่นและแลกเปลี่ยน ให้รวมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศพัฒนาความเป็นสากลในกิจกรรมต่างๆ

เพิ่มประเด็นความยืดหยุ่นและคล่องตัว ซึ่งเป็นองค์ประกอบของการบริหารจัดการ เพราะในการบริหารจัดการการทำงานในบริบทต่างวัฒนธรรม

ในรายการยุทธศาสตร์ย่อย ด้านการบริหาร เนื่องจากบริบทของประเทศไทย ระดับภาควิชาหรือโปรแกรมวิชาไม่สามารถทำความร่วมมือหรือลงนามในบันทึกความร่วมมือหรือเอ็มโอยู (MOU) ได้ หลายสถาบันการดำเนินการในเรื่องบันทึกความร่วมมือกำหนดเป็นระดับมหาวิทยาลัย ดังนั้น จึงควรปรับรายการของภาควิชาหรือโปรแกรมวิชาเป็นการมีโครงการ/กิจกรรมความร่วมมือ ให้สอดคล้องกับบริบทของประเทศไทย

ภาพที่ 4.2 ยุทธศาสตร์การพัฒนาความเป็นสากลของการศึกษาและสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาและสาธิตศาสตร์และสาธิตศาสตร์ในประเทศไทย

คำอธิบาย

ยุทธศาสตร์หลัก ความเป็นสากลของสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาและสาธิตศาสตร์และสาธิตศาสตร์ประเทศไทย มีองค์ประกอบหลักสี่องค์ประกอบ ดังนี้

1) เครือข่ายและหุ้นส่วนเชิงกลยุทธ์ (networking and strategic partnership)

2) การย้ายถิ่นและแลกเปลี่ยน (mobility and exchange)

เช่น อาจารย์ นักศึกษา

3) การริเริ่มขับ (infusion) เช่น การสร้างความตระหนักในการพัฒนาสู่สากล การพัฒนาความคิด การสร้างความเข้มแข็งและการทำงานได้มาตรฐานและคุณภาพระดับสากล

4) ความคล่องตัวและยืดหยุ่น (flexibility) เน้นการกำหนดวิสัยทัศน์ นโยบาย การบริหารจัดการ งบประมาณและอื่นๆ

ระดับสถาบัน ครอบคลุมยุทธศาสตร์ความเป็นสากลสี่ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการบริหารจัดการ 2) ด้านการจัดการศึกษา 3) ด้านการวิจัยและ 4) ด้านการบริการทางวิชาการ โดยแต่ละด้านมียุทธศาสตร์ย่อยที่แต่ละสถาบันสามารถสร้างจุดเน้นตาม “อัตลักษณ์” หรือบริบทของสถาบัน ดังนี้

A ยุทธศาสตร์หลัก	
1	เครือข่ายและหุ้นส่วนเชิงกลยุทธ์ ในด้านการศึกษา วิจัย การบริการสังคม ทั้งระหว่างสถาบัน บุคคล
2	การย้ายถิ่นและแลกเปลี่ยน อาจารย์ นักศึกษา นักวิจัย อาจารย์อาคันตุกะ การจ้างงาน รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ
3	การซึมซับ (infusion) การสร้างความตระหนัก มาตรฐานและคุณภาพ ระดับสากล
4	ความคล่องตัวและยืดหยุ่น (flexibility) โดยเน้นการกำหนดวิสัยทัศน์ นโยบาย การบริหารจัดการ งบประมาณและอื่นๆ
B ยุทธศาสตร์ระดับสถาบัน	
1	ด้านการบริหารจัดการ
1.1	มีพันธกิจ/ วิสัยทัศน์ / นโยบาย/แผนยุทธศาสตร์ระดับมหาวิทยาลัย เกี่ยวข้องกับความเป็นสากล/ความเป็นนานาชาติ/ต่างประเทศ
1.2	มีพันธกิจ/ วิสัยทัศน์ / นโยบาย/แผนยุทธศาสตร์ระดับคณะเกี่ยวข้องกับ ความเป็นสากล/ความเป็นนานาชาติ/ต่างประเทศ
1.3	มีพันธกิจ/ วิสัยทัศน์/แผนยุทธศาสตร์/โครงการ/กิจกรรมระดับภาควิชา/ โปรแกรมวิชาเกี่ยวข้องกับความเป็นสากล/ความเป็นนานาชาติ/ต่างประเทศ
1.4	มีความร่วมมืออย่างเป็นทางการ/MOU ในระดับมหาวิทยาลัยกับ สถาบันการศึกษาที่เปิดสอนวิชาสารสนเทศศาสตร์
1.5	มีความร่วมมืออย่างเป็นทางการ/MOUในระดับคณะกับสถาบันการศึกษาที่เปิดสอนวิชาสารสนเทศศาสตร์
1.6	มีโครงการ/กิจกรรมความร่วมมืออย่างเป็นทางการ ในระดับภาควิชา/ โปรแกรมวิชา กับสถาบันการศึกษาที่เปิดสอนวิชาสารสนเทศศาสตร์
1.7	มีนโยบายและแผนการพัฒนาอาจารย์ให้มีความรู้ ประสบการณ์และ สมรรถนะระดับนานาชาติ

B ยุทธศาสตร์ระดับสถาบัน	
1.8	มีงบประมาณจัดสรรอย่างต่อเนื่องสำหรับกิจกรรมการพัฒนาสู่สากล
1.9	สถานที่ สิ่งแวดล้อมและบรรยากาศของหน่วยงานเอื้อต่อการพัฒนาสู่สากล
1.10	หน่วยงานมีโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่เอื้ออำนวย การดำเนินกิจกรรมความเป็นสากล
1.11	มีเครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์ ทันสมัย เพียงพอในสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมความเป็นสากล
1.12	มีคอลเลคชั่นและบริการออนไลน์ของห้องสมุดสนับสนุนการเรียนการสอน
1.13	มีการสื่อสารออนไลน์กับผู้เกี่ยวข้องเป็นภาษาต่างประเทศ
1.14	มีเว็บไซต์ที่นำเสนอเรื่องเกี่ยวกับหลักสูตร/โปรแกรมวิชาเป็นภาษาอังกฤษ
1.15	มีการดำเนินการตามมาตรฐานและการประกันคุณภาพโดยอิงเกณฑ์สากล
1.16	สมาชิกภาพในองค์กร/สมาคมวิชาการและวิชาชีพสารสนเทศศาสตร์สากล
2.ด้านการจัดการศึกษา	
	2.1หลักสูตร
2.1.1	มีผู้เชี่ยวชาญจากต่างประเทศร่วมในการพัฒนา/ปรับปรุงหลักสูตร
2.1.2	เปิดสอนหลักสูตรนานาชาติ
2.1.4	เนื้อหาเน้นนานาชาติศึกษา/ ภูมิภาคศึกษา
2.1.5	เนื้อหาสาระของหลักสูตรเป็นสากล
2.1.6	รายวิชามีเนื้อหาเกี่ยวกับความเป็นสากลของการศึกษาและวิชาชีพ
2.1.7	มีการลงทะเบียนข้ามสถาบันกับต่างประเทศ
2.1.8	มีการเทียบโอนหน่วยกิตกับสถาบันในต่างประเทศได้
2.1.9	มีการกำหนดคุณสมบัติของนักศึกษาในด้านสมรรถนะภาษาอังกฤษ/ ภาษาต่างประเทศเป็นเงื่อนไขในหลักสูตร
2.1.10	มีรายวิชาภาษาต่างประเทศกำหนดไว้ในหลักสูตร
2.1.11	เปิดรับนักศึกษาทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ
2.1.12	เปิดสอนหลักสูตรในต่างประเทศหรือขยายโอกาสการศึกษาสำหรับผู้สนใจในต่างประเทศ
	2.2 การจัดการเรียนการสอน
2.2.1	เปิดสอนหลักสูตรร่วมกับสถาบันต่างประเทศ joint degree program
2.2.2	เปิดสอนหลักสูตร double degree program ร่วมกับสถาบันต่างประเทศ
2.2.3	จัดการเรียนการสอนทางไกล/การเรียนการสอนออนไลน์
2.2.4	กำหนดให้อ่าน/ใช้สื่อการศึกษาส่วนใหญ่ภาษาอังกฤษ

2.ด้านการจัดการศึกษา	
2.2.5	ร่วมกับสถาบันต่างประเทศผลิตสื่อการศึกษาเป็นภาษาต่างประเทศ
2.2.6	จัดการเรียนการสอนออนไลน์
2.2.7	มีนโยบายเกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในต่างประเทศ
2.3 อาจารย์	
2.3.1	ได้รับการศึกษา อบรมและมีประสบการณ์ต่างประเทศ
2.3.2	มีความสามารถใช้ภาษาต่างประเทศที่ใช้สอน
2.3.3	มีผลงานทางวิชาการเผยแพร่ระดับนานาชาติ
2.3.4	มีบทบาท/มีส่วนร่วมในกิจกรรมระดับสากล เช่น เป็นกรรมการองค์การ/สมาคมวิชาการวิชาชีพนานาชาติ รวมทั้งการได้รับการประกาศเกียรติคุณหรือชื่อเสียงในระดับสากล
2.3.5	มีอาจารย์แลกเปลี่ยนกับสถาบันในต่างประเทศ
2.3.6	มีอาจารย์ต่างประเทศร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน เช่น เป็นผู้สอน เป็นที่ปรึกษา/กรรมการสอบ/ผู้ทรงคุณวุฒิวิทยานิพนธ์/ดุษฎีนิพนธ์
2.3.7	มีอาจารย์อาคันตุกะ guest professor , visiting professor จากต่างประเทศ
2.3.8	มีการจ้าง/ทุนสำหรับอาจารย์ต่างประเทศมาร่วมกิจกรรมของหลักสูตร
2.3.9	มีทุนสำหรับอาจารย์ศึกษาต่อต่างประเทศ
2.3.10	มีทุนสำหรับอาจารย์ไปประชุม สัมมนา เสนอผลงาน บรรยาย ในการประชุมนานาชาติ
2.3.11	มีทุน/เงินรางวัลสำหรับการเผยแพร่บทความในวารสารระดับนานาชาติ
2.3.12	มีทุนสำหรับอาจารย์ฝึกอบรมและ ดูงานต่างประเทศ
2.4 นักศึกษา	
2.4.1	กำหนดให้นักศึกษาศึกษาดูงาน/ฝึกงานต่างประเทศ
2.4.2	กำหนดให้นักศึกษาเสนอผลงานทางวิชาการ/เผยแพร่ผลงานในการประชุมนานาชาติหรือในวารสารระดับนานาชาติ
2.4.3	มีการแลกเปลี่ยนนักศึกษานานาชาติกับสถาบันในต่างประเทศ
2.4.4	มีการศึกษา อบรม ดูงานในต่างประเทศเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
2.4.5	มีทุนสำหรับนักศึกษาไปศึกษา อบรม ดูงานในต่างประเทศในเรื่องเกี่ยวข้อง
2.4.6	มีทุนสำหรับนักศึกษาต่างชาติมาศึกษาที่ประเทศไทย

3.	ด้านการวิจัย
3.1	มีโครงการวิจัย/ผลงานวิจัย ของอาจารย์และ/หรือนักศึกษาทำร่วมกับต่างประเทศ
3.2	มีทุนสนับสนุนการวิจัยร่วมกับต่างประเทศ
3.3	มีอาจารย์ได้รับทุนวิจัยจากแหล่งทุนต่างประเทศ
3.4	มีทุนสนับสนุนนักวิจัยจากต่างประเทศ
4.	ด้านการบริการทางวิชาการ
4.1	มีจัดกิจกรรมทางวิชาการร่วมกับสถาบันในต่างประเทศเพื่อเป็นบริการทางวิชาการแก่สังคม
4.2	มีอาจารย์/ผู้ทรงคุณวุฒิในต่างประเทศร่วมในกิจกรรมบริการทางวิชาการแก่สังคม
4.3	มีอาจารย์ได้รับเชิญเป็นบรรณาธิการ/กองบรรณาธิการวารสารระดับนานาชาติ
4.4	มีอาจารย์ได้รับเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ/peer reviewer ของวารสาร สิ่งพิมพ์ วิชาการ ระดับชาติ หรือของสถาบันในต่างประเทศ
4.5	มีอาจารย์ได้รับเชิญเป็นที่ปรึกษา/กรรมการสอบ /ผู้ทรงคุณวุฒิวิทยานิพนธ์/ คุชฎินิพนธ์ของต่างประเทศ

